

Ch

FEBRUARI '84
3e jrg, nummer 18
verschijnt tenminste
achtmaal per jaar

in dit nummer

In dit nummer o.m.:

- * Automobilitéit = anti-mobiliteit, studiedag van actie-groep Stop de Kindermoord pag. 8
- * Op de opiniepagina Wil van de Leur over het maso-schistisch mechanisme, het langzame leren van Lubbers en de lege tribune bij de behandeling van het rijks-plan SCW pag. 9
- * Buurteconomie: bewonersprojekten voor werk en inkomen vragen om kollektieve, integrale aanpak
bespreking van het boek 'Buurteconomie' pag. 11
pag. 27
- * Henk van Schayk over de manifestatie 'Anders wonen' pag. 14
- * Werkverbanden: praktijk automatisering gaat door
perspektieven oude wijken pag. 20
pag. 22
- * Tijdschrift-thema over deregulering en de 'risiko-maatschappij' pag. 23
- * Antifascistische strijd en buurtwerk pag. 32

- *Kommentaar op huurbeleid (3) *Verdeelsleutel stadsvernieuwingsfonds (3) *Meten van achterstand (3) *Apart leerspoor opbouwwerk bij De Horst (4) *Videofilm over woonwagenvoerwerk' (4) *Afwachten of afdwingen (5) *Brochure over financiering (5) *Experimenten Volkshuisvesting (5) *Steun van het Europees Sociaal Fonds (6) *Decentralisatie van rijkstaken (6) *Werkprogramma 1984 De Bres (7) *Nederlandse Organisatie voor bescherming rechten van het kind (7) *Mobiliteit en verkeersveiligheid (8) *Automobiliteit = anti-mobiliteit (8) *Het masochistisch denken (9) *Lubbert leert....langzaam (9) *Kamerbehandeling rijksplan SCW (9) *Buurteconomie in de praktijkreeks (11) *Opbouwwerk en werkgelegenheid (13) *Lokale economie en werkgelegenheid voor vrouwen (13) *Manifestatie Anders Wonen (14) *Wonen 1984: op zoek naar autonomie en verbondenheid (16) *Ruimte voor woongroepen (16) *Informatie-avonden MW2 (17) *Woongroepwinkels (17) *Beïnvloeding van lokale besluitvormingsmechanismen (18) *Onderwijsvoorrang in het v.o. (18) *Vergadering Raad van Aangeslotenen (19) *Praktijk automatisering gaat door (20) *M.O. themanummer W.A.O. (21) *Fusieperikelen? (21) *Perspektieven oude wijken (22) *Deregulering - de 'risikomaatschappij' (23) *Natuur in de stedelijke omgeving (25) *Stickers, stokpaardjes en standpunten (26) *Buurteconomie - bespreking (27) *Opbouwwerk/minderheden (28) *Opbouwwerk in Noord-Nederland op de keper beschouwd (29) *Vrouwen en opbouw-/buurtwerk (30) *Scholingsmap bewonersorganisaties (30) *Vreemdelingenhaat in de wijk: wat doe je er tegen (31) *Meerwerk (31) *Milieubesparend huishouden (31) *Antifascistische strijd en buurtwerk (32) *Jaarverslag BIB 1983 - sociale aspecten stadsvernieuwing (33) *Vlaamse handleiding voor opzet van opbouwwerkprojecten (33) *Beeld van de opbouwwerkpraktijk (34)

KOMMENTAAR OP HUURBELEID

Het Landelijk Ombudsteam Stadsvernieuwing (LOS), de Landelijke Organisatie Belangengroepen Huisvesting (LOBH) en het Nederlands Verbond van Huurders (NVH) vinden dat er in 1984 géén trendnatige huurverhoging moet worden doorgevoerd. De inkomensontwikkeling laat geen enkele ruimte voor een woonlastenverhoging. De woonlastendruk die nu reeds in veel gevallen onaanvaardbaar is, zal zelfs zonder stijging van de woonlasten nog toenemen.

In een gezamenlijk commentaar op het huurbeleid 1984 stellen de drie organisaties dat de verlaging van de huurverhoging van 4 naar 3% voor de bewoners nauwelijks enige verlichting biedt. Bij een gemiddeld huurbedrag van $\text{ƒ } 300,-$ per maand komt de verlaging voor 1984 neer op $\text{ƒ } 18,-$ en dat is nauwelijks een compensatie voor de tariefsverhoging van het gas en de verhoging van het BTW-tarief (bij elkaar bedragen deze verhogingen gemiddeld zo'n $\text{ƒ } 120,-$ op jaarbasis). Daar komt bij dat de werkelijke huurverhoging (zonder verhoging van de kwaliteit van de woningvoorraad) belangrijk bóven het nivo van de trend liggen. Behalve op de trendmatige huurverhoging wordt in het commentaar verder ingegaan op huren nieuwbouw, huurharmonisatie en individuele huursubsidie. Het commentaar wordt besloten met de konklusie dat het huurbeleid voor 1984 op geen enkele wijze rekening houdt met de budgettaire positie van huurders, terwijl anderzijds ook nog wordt geprobeerd om bewoners de moed te ontnemen om bezwaar te maken tegen zaken als achterstallig onderhoud, onjuist berekende woningwaardering en onjuist aangezegde huurverhoging.

VERDEELSLEUTEL STADSVERNIEUWINGSFONDS

Bijstelling van de oorspronkelijke verdeelsleutels van het stadsvernieuwingfonds zullen er toe leiden dat 22 grote en middelgrote gemeenten 70 % van het fonds zullen opmaken.

De basis van de verdeelsleutel wordt nu gevormd door de grootte van het woningbestand van vóór 1932. Oorspronkelijk was dat het bestand van voor 1945. Korrekctie-factoren daarop zijn het inkomensnivo van de gemeente, een "historiese" faktor en het verzorgingsnivo van de gemeente. Steden als Haarlem, Utrecht, Maastricht en Groningen kunnen op aanzienlijk meer geld rekenen.

Overigens duurt het nog tot naar schatting 1988 voordat er sprake zal zijn van echte beleidsvrijheid voor bij het fonds betrokken gemeenten. Tot die tijd zijn de uitgaven gedekt met eerder aangegane verplichtingen.

METEN VAN ACHTERSTAND

In Tilburg is een model ontwikkeld om bij de afweging van bezuinigingsmaatregelen de gevolgen voor achterstandsgebieden zoveel mogelijk te beperken. Op basis van zeven algemene indicatoren en enkele specifieke kan voor buurten een achterstandsscore berekend worden. Gebieden die "hoog" skoren kunnen dan zoveel mogelijk ontzien worden.

Deze zeven indicatoren zijn: het aantal partiëel leerplichtigen, het aantal personen met taalachterstand, het schoolverzuim, verder het aantal bijstandsgerechtigden en landuring werklozen en tot slot de gemiddelde wo-

ningbezetting. De indicatoren gelden alleen voor bepaling van de bezuinigingen voor het welzijnswerk, d.w.z. alle beleidsterreinen die daaronder vallen.

Na beantwoording van de vraag, welke voorzieningen het meest bijdragen aan (specifieke) vermindering van de vastgestelde achterstandssituatie is de cirkel rond. "Eerlijk bezuinigen", met ontzien van voorzieningen die van betekenis zijn voor de probleem wijken.

Maar werkt het ook zo? Een kwalitatieve beoordeling van hoe een voorziening werkt ontbreekt ten enenmale en tevens lijkt het me knap ingewikkeld te bepalen welke voorziening het "beste" achterstand kan verminderen. Deze (politieke) beoordeling maken de ambtenaren, wellicht nog gekorrigeerd door het plaatselijk P.I.. Kortom we zijn terug in de zelfde situatie, maar dan zonder achterstandsindicatoren. Als het te bezuinigen bedrag maar op tafel komt. Maar, het moet gezegd worden, het oogt wel fraai.

Jur de Haan

APART LEERSPOOR OPBOUWWERK BIJ DE HORST

Op Akademie De Horst is het mogelijk om zich binnen de vierjarige part-time opleiding gedurende de laatste twee jaar speciaal op het opbouwwerk te richten. Dat betekent dat er zes onderdelen van ieder 34 lesuren zijn, waar de uitgangspunten en de werkwijze van opbouwwerk centraal staan. Daarnaast kan er supervisie op de praktijk van het opbouwwerk worden gegeven. En tenslotte is er de mogelijkheid om zich in het laatste halfjaar van de opleiding exclusief bezig te houden met een afstudeer-project gericht op opbouwwerk.

Afhankelijk van vooropleiding kan men in het eerste, tweede of derde studiejaar van de opleiding insteken. De opleiding start eind augustus.

*Inlichtingen en aanmelding bij Miriam
Thuis of Ton Duyvendak, Academie
De Horst, Postbus 121, 3970 AC Drie-
bergen, tel. 03438-15544.*

VIDEOFILM OVER WOONWAGEN'WERK'

'Kom op voor je werk' is de titel van een videofilm over het werk van woonwageneigenaren. Ze vertellen in de film over hun werk vroeger, hun werk nu, de plannen die ze hebben, afhankelijkheid van de sociale dienst, samenwerking met de gemeente, enz.

De film is gemaakt door het Landelijk Woonwageneigenarenwerk en is vooral bedoeld voor de woonwageneigenaren zelf. Tegelijk met de film is een brochure uitgebracht, gericht op beleidsmedewerkers en welzijnswerkers. In deze brochure, getiteld 'Een viertal voorbeelden van een maatwerk-aanpak', gaan ambtenaren, opbouwwerkers en woonwageneigenaren uit Brummen, Bussum, Utrecht en de IJmond in op de aanpak van de werkgelegenheid aldaar.

Inlichtingen bij het Landelijk Woonwageneigenarenwerk, Koningsweg 3, 5211 BD Den Bosch, tel. 073-141478.

AFWACHTEN OF AFDWINGEN

De Amsterdamse Stichting Tegenlicht heeft een film gemaakt over een bewonersgroep die zijn huisbaas voor de rechter daagt. De film gaat over een bewonerskomitee, vnl. bestaande uit vrouwen, in de Amsterdamse Pijp. Na jaren van klagen, wordt op een vergadering samen met een advocaat en een bouwtechnisch deskundige, een lange lijst met klachten opgemaakt: lekkages, tochtende ramen, slechte plafonds, verstopte riolering, bladderend buiten schilderwerk. Aan de eigenaar wordt een klachtenrapport verstuurd, met een sommatie. Als hij binnen veertien dagen niet reageert, dan zullen juridische stappen worden ondernomen. De film laat zien, hoe vervolgens een kort geding wordt aangespannen en hoe de kosten daarvan deels door het rijk worden betaald. Behalve de procedure, laat de film ook zien hoe het is om actie te voeren.

De film is gemaakt door Erik Willems en Fike van der Burght. Kleur, magnetisch geluid, 16 mm. De film is ook op video beschikbaar.

Inlichtingen over distributie: tel. 020-644658.

BROCHURE OVER FINANCIERING

Het KOM-buro in Utrecht, een adviesburo voor kollektieve en kleinschalige bedrijven, werkt aan een uitgebreide brochure over financieringsmogelijkheden voor bedrijven. In het laatste nummer (9) van Eigen Werk, krant voor de Utrechtse werkbeweging, staat alvast een voorproefje van de brochure: een artikel over subsidies uit particuliere fondsen. Eerder is in Eigen Werk al aandacht besteed aan: financiering bij banken en alternatieve kredietorganisaties (nr. 5); regelingen ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf (nr. 6); overheidssubsidies in het kader van het werkgelegenheidsbeleid (nr. 7) en financiering van vrouwenbedrijven (nr. 8).

Eigen Werk verschijnt 5 maal per jaar, men kan zich abonneren door f 15,- over te maken op giro 5558719 t.n.v. Eigen Werk, Pausdam 2, Utrecht. Het adres van de KOM is: Oude Gracht 322 bis, 3511 PL Utrecht, tel. 030-322292.

EXPERIMENTEN VOLKSHUISVESTING

De Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting geeft enkele malen per jaar een nieuwsbrief uit. In het laatste nummer (december '83) wordt een overzicht gegeven van alle lopende SEV-projecten. Twee experimenten zijn uitvoeriger belicht, nl. 'De Bothoven' in Enschede en de 'Capelse Huurders' in Capelle a.d. IJssel. In volgende nummers van SEV-nieuws zullen alle experimenten wat meer uitgebreid de revue passeren en zal ook worden ingegaan op het evaluatieprogramma dat thans voor acht experimenten wordt opgesteld.

SEV-nieuws wordt gratis verzonden aan diegenen die zich daarvoor opgeven. Het (nieuwe) adres van de stuurgroep is: Marten Meesweg 91a, 3068 AV Rotterdam, tel. 010-557100.

STEUN VAN HET EUROPEES SOCIAAL FONDS

Nederland heeft over 1983 ruim 60 miljoen gulden aan steun ontvangen van het Europees Sociaal Fonds. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid had om ruim \$ 134 miljoen gevraagd. Het geld is o.m. beschikbaar gesteld voor arbeidsvoorzieningsmaatregelen in Zuid-Limburg en de drie noordelijke provincies (beide ruim zes miljoen), voor opleidingen op het terrein van technologische ontwikkelingen (6,7 miljoen), beroepsopleiding en plaatsing in het arbeidsproces van gehandicapten (4,4 miljoen), voor de bevordering van de opname in het arbeidsproces van jongeren beneden de 25 jaar (23,7 miljoen), de opleiding van vrouwen boven de 25 jaar voor traditionele mannenberoepen (1,6 miljoen) en naar leerkrachten voor het onderwijs aan kinderen van buitenlandse werknemers (3,4 miljoen). Het Nederlandse aandeel in het totaal van de toegewezen middelen aan alle tien EEG-lidstaten kwam vorig jaar uit op ca 1,25%. Ten opzichte van het jaar daarvoor is het aan ons land toegewezen bedrag bijna anderhalf maal zo groot.

DECENTRALISATIE VAN RIJKSTAKEN

De Raad van Binnenlands Bestuur vindt dat er een actieprogramma voor decentralisatie moet worden opgezet. De raad schrijft dat in een advies inzake het definitieve decentralisatieplan van de regering, dat op 19 maart a.s. in een uitgebreide commissievergadering zal worden besproken. De raad constateert dat op sommige beleidsterreinen eerder sprake is van centralisatie dan decentralisatie, zoals de volwassenenedukatiem de sociale zekerheid, energievoorziening en streekvervoer. Op andere terreinen, zoals het onderwijsterrein, de arbeidsvoorziening en de kunstsector, is de decentralisatiediskussie volstrekt vastgelopen. Dan zijn er nog terreinen waar grote stappen worden teruggedaan t.o.v. eerdere voornemens, of die gekenmerkt worden door grote onzekerheden: onderdelen van het welzijnsterrein, de gezondheidszorg en monumentenzorg. Alleen op het gebied van de stadsvernieuwing, volkshuisvesting en monumentenzorg zijn positieve decentralisatie-ontwikkelingen te melden. Op het terrein van bouwregelgeving, ruimtelijke ordening en milieu daarentegen voltrekken zich deregulerings- en privatiserings-operaties die niet afgestemd zijn op de decentralisatie en ongunstig kunnen uitpakken voor de lagere overheden. De raad vindt dat de decentralisatie niet van de politieke agenda's mag verdwijnen, maar dat in tegendeel de decentralisatie-inspanningen moeten worden opgevoerd en meer dan voorheen op resultaat gericht. In het advies worden daarvoor diverse suggesties gedaan.

Het advies is te verkrijgen bij de Raad voor het binnenlands bestuur, Koningin Julianaplein 10, 2595 AA Den Haag, tel. 070-814531.

WERKPROGRAMMA 1984 DE BRES

informatie

Opbouwwerk Apeldoorn De Bres heeft een werkprogramma 1984 opgesteld. Het programma wordt beschreven in drie boekjes: categorale zaken; maatschappelijke dienstverlening en volksgezondheid en stadsvernieuwing. In elk boekje wordt een inleiding gegeven op het werk van de betreffende taakgroep, gevolgd door een projecten-overzicht (inclusief een lijst van afgesloten en om te bouwen projecten). Per buurt is vervolgens een werkplan opgenomen, waarin iets staat over de sociale kaart van de buurt, verwachte ontwikkelingen, een probleem-inventarisatie, taken van buurtkomitees, alsmede taken en toekomstige aandachtsvelden van het opbouwwerk.

Belangstellenden kunnen de deelprogramma's aanvragen bij De Bres, Hoofdstraat 179, 7311 AZ Apeldoorn, tel. 055-219644.

NEDERLANDSE ORGANISATIE VOOR BESCHERMING RECHTEN VAN HET KIND

bijeenkomsten

Op 7 april 1984 zal in Utrecht de oprichting plaatsvinden van de Nederlandse afdeling van 'Defence for Children International' (DCI). DCI werd in 1979 opgericht in Genève en heeft zich inmiddels ontwikkeld tot een klachtenbureau voor de allerergste schendingen van de rechten van kinderen en een instantie om deze schendingen zo goed mogelijk ongedaan te maken.

Er wordt gewerkt aan de oprichting van ledenorganisaties per land. De afdeling Nederland zal actie voeren voor internationale problemen, maar ook aandacht besteden aan knelpunten in eigen land (bijv. verbod op eenzame opsluiting, klachtrecht voor scholieren). DCI zal zich ook openstellen voor minderjarigen die willen opkomen voor eigen rechten.

De oprichtingsdag is een open dag. Er zijn workshops over de verschillende onderwerpen waar Defence for Children - Nederland zich mee wil gaan bezighouden en waar eenieder - met name kinderen - ideeën kunnen aandragen voor toekomstige actiepunten.

De open dag wordt gehouden in het Niels Stensencollege, Amerikalaan 17 te Utrecht. Aanvang 10.00 uur.

*Inlichtingen bij Defence for Children
- Nederland, p/a Sectie Jeugdrecht
VU, postbus 7161, 1007 MC Amsterdam,
of telefonisch onder de nummers
03402-62669, 030-520421.*

MOBILITEIT EN VERKEERSVEILIGHEID

Op 17 en 18 april a.s. vindt in het RAI Congrescentrum te Amsterdam het Nationaal Verkeersveiligheidskongres plaats met als onderwerp 'Mobiliteit en verkeersveiligheid'. Organisatoren zijn de ANWB en de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV).

In vijf werkbijeenkomsten worden de volgende thema's behandeld:

- de veiligheid van verblijfsverkeer (verblijven, wandelen, winkelen, spelen), zowel binnen als buiten de bebouwde kom, in relatie tot de mobiliteit van vervoersverkeer
- de veiligheid in relatie tot de bereikbaarheid van zowel cliëntèle als goederenvervoerders in woongebieden en winkelcentra
- de mobiliteit van (brom)fietzers in relatie tot hun veiligheid
- mobiliteit en veiligheid; integratie op alle beslissingsnivo's
- veiliger mobiliteit, een kwestie van 'leren omgaan' met de verkeersvoorzieningen en met elkaar als verkeersdeelnemers.

Het kongres staat in het teken van uitwisseling van kennis, ideeën en straver-ervaringen tussen specialisten, beleidsmakers en gebruikers, zowel in de werkbijeenkomsten als in de ideeënmarkt en kennismarkt die worden georganiseerd. Het is géén publiekskongres: enige voorkennis wordt verondersteld. Vertegenwoordigers van actiegroepen op het gebied van de verkeersveiligheid of van bewonersorganisaties en studenten kunnen in beperkte mate deelnemen tegen een gereduceerd tarief (25% van \$ 175,-).

Belangstellenden kunnen de kongreskrant aanvragen of inlichtingen inwinnen bij de afd. voorlichting van de SWOV, Postbus 170, 2260 AD Leidschendam, tel. 070-209323.

AUTOMOBILITEIT = ANTI-MOBILITEIT

De actiegroep Stop de Kindermoord doet dit keer niet mee met het Nationaal Verkeersveiligheidskongres (NVVC), maar organiseert op 14 april a.s. een eigen studiedag. Stop de Kindermoord vindt dat de autolobby te veel kans krijgt op het NVVC, waardoor aan het begrip 'mobiliteit' al snel de betekenis wordt gegeven van 'automobiliteit'. Zowel de autolobby als de commerciële lobby van winkeliers komen steeds meer in het geweer tegen maatregelen die de leefbaarheid op straat kunnen verhogen. Als reactie Stop de Kindermoord stelt daar tegenover: automobilitéit = anti-mobiliteit, het thema van de studiedag. Sprekers zijn Dr. Lucas Reynders van de Stichting Natuur en Milieu (over de bedreiging van de maatschappij door het autosysteem) en drs. G.A. Westerterp, sociaal-psycholoog (over de invloed van de ideologie van het autosysteem op de verkeersdeelnemer). In het middagprogramma wordt aandacht besteed aan initiatieven op lokaal nivo, verkeersveiligheidsplannen van gemeenten en van bewonersgroepen, die met nieuwe methoden zelf aan de slag kunnen. 14 april, Mozes-huis, Waterlooplein 57, Amsterdam, de deelname is gratis.

Inlichtingen en aanmelding (vóór 1 april bij SDK, Keizersgracht 116-2, 1015 CW Amsterdam, tel. 020-259251

HET MASOCHISTISCH MECHANISME

Een van de ontroerendste eigenschappen van veel welzijnswerk is ongetwijfeld haar niet geringe toeneiging tot masochisme. Een virus-ziekte die ergens in het begin van de zeventiger jaren heeft toegeslagen en sedertdien lustig voortwoekert.

Zo is de herinnering nog levendig aan een enkele jaren geleden gehouden stadsvernieuwings-congres van de NOW, waar een daartoe op het podium genode kwelgeest de vol welzijn gestouwde zaal toevoegde, dat alle welzijnswerk maar beter op kon rotten. Inderdaad viel de spreker direkt daarop een warm en welgemeend applaus ten deel.

En ook befaamde welzijnskundigen als Blokker, Achterhuis en Komrij hebben kond gedaan van hun ontstelde afgrijzen over het Masochistisch Mechanisme. Het is immers ontmoedigend wanneer elke vers afgedrukte ransel-partij slechts resulteert in schriftelijke en telefonische verzoeken om méér.

Het leek dus buiten de orde om in de afgelopen weken her en der in welzijnsland te moeten horen: "Lubbers heeft iets positiefs over welzijnswerk en stadsvernieuwing gezegd in Achter Het Nieuws".

Het Masochistisch Mechanisme ontkracht?

Nee, het ligt - zoals kenners weten - subtieler. Immers wat is er fijner voor de kaal-geplukte kip dan een pluimpje uit handen van de poelier.

LUBBERS LEERT.....LANGZAAM

Opvallender dan dat Lubbers iets positiefs over welzijnswerk gezegd zou hebben, is de onvervaardheid waarmee deze goed ingevoerde politicus poneert dat pas nu Janmaat in de politieke kippenren zit er enig zicht komt op de oude wijken-problematiek.

Hoewel ook nu nog mondjes-maat:

"Daar hadden we misschien toch ook wat eerder nadrukkelijker aan moeten denken"; en: "Maar het is met een zekere vertraging tot stand gekomen. En nu dreigt wel eens een beetje datde samenleving iets te weinig in de gaten heeft, dat het daar heel pittig mis is".

Misschien hadden de bewoners(-organisaties) in de oude wijken er wat eerder nadrukkelijker aan moeten denken dat een beetje inzicht op het hoogste niveau met een zekere vertraging tot stand komt. En nu dreigt wel eens een beetje dat het niemand meer wat schelen kan dat het daar heel pittig mis zit.

KAMERBEHANDELING RIJKSPLAN SCW

Op 8 februari boog de Tweede Kamer-commissie zich tesamen met Minister Brinkman en zijn ambtenaren over het Vierjaren-Rijksplan Sociaal-Cultureel Werk. De Kamerleden hadden er werk van gemaakt, want zo ongeveer een kwartier voor tijd concludeerde Commissie-voorzitter Dien Cornelissen, dat de beantwoording van de Minister in eerste termijn er wel niet meer in zou zitten. En zodoende werd besloten tot een schriftelijke beantwoording in eerste termijn, waarna voortgezette bespreking zal worden geagendeerd.

Op de lege publieke tribune figureerden welgeteld één journalist ("weer een verloren dag"), één fractie-assistente, één WVC-ambtenares, één vertegenwoordiger van de RCW, één van Gamma en enkele opbouwwerk-functionarissen. Omdat de tribunes van Gemeenteraden gemiddeld wat beter bezocht worden vormde die leegte wellicht een stilzwijgend decentralisatie-pleidooi. Want de niet-bezoekers konden toch niet vooraf weten, dat zij - ongeacht hun herkomst uit Friesland of Limburg - niet één kopje koffie zouden krijgen en Kamerleden en Minister twee?

Een andere reden voor het absentisme van 's-Rijks-veld zou wel eens kunnen zijn dat de hele voorafgaande schriftelijke inspraak-procedure door de Minister van WVC kennelijk niet serieus genomen was. Door verschillende fracties werd daarover geklaagd.

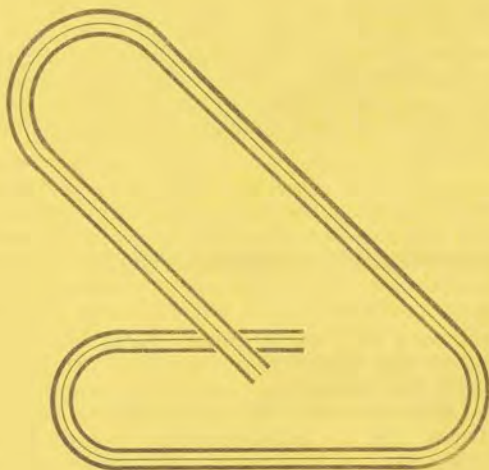
Wat het opbouwwerk betreft, vroeg Joop Worrell (PvdA) aan de Minister hoe het nu zat met de in het Meerjarenplan Stadsvernieuwing opgenomen SCW-miljoenen, o.m. in relatie tot de kortingen op de SCW-budgetten. Ook wilde hij weten of niet alle middelen "weglekken" nu er geen sprake meer is van geormerkt opbouwwerk-geld en die middelen ook niet expliciet bij relevante beleidssectoren te boek staan.

Mevrouw Jeltien Kraaijevelt-Wouters (CDA) zaagde de Bewindsman langdurig door qua "plan-systematiek" en hield krachtig vast aan haar vraagstelling of de SCW-gelden in al hun schamele beperktheid ook werkelijk wel in die sektor terechtkwamen.

Een vraagstelling die de bewindsman kennelijk niet geheel vatte. Wel ventileerde hij als eigen politieke opvatting dat hij liever heeft dat mensen rechtstreeks aan een baan geholpen worden, dan dat zij begeleid worden in hun in-actief zijn. Een opmerking die, komend uit de mond van iemand die zoveel banen afbreekt, opmerkelijk mag heten. Maar in hoofdzaak betreft dat begeleidende banen, zodat er in de filosofie van de Minister geen man over boord is.

Van VVD-zijde ten slotte werd de heer Brinkman gevraagd om een nadere toelichting op de door hem gehanteerde omschrijving van opbouwwerk. Er was maar één werkelijk schokkend moment voor de vak-minister. Namelijk toen van reformatorisch rechtse zijde het kabinet het verwijt werd gemaakt onderdeel uit te maken van de feministische beweging. Een wat geschokte ontkenning volgde, maar Kamerlid Leerling leek niet overtuigd.

Wil van de Leur

BUURTEKONOMIE IN DE PRAKTIJK Kreeks

Buurten en wijken met een werkloosheidscijfer van 40 of zelfs 60% vormen in Nederland helaas geen uitzonderingen meer. De gevolgen voor de buurtbewoners blijven niet uit: denk aan de stijgende huren en de toenemende stookkosten die drukken op de kleiner wordende inkomens; denk ook aan de voor de buurten onmisbare dienstverlenende instanties die in hun bestaan worden bedreigd door het tekort aan geld bij de overheid. Het lijkt alsof de huidige, traditionele economie haar grenzen heeft bereikt en daarom wordt het tijd om te zoeken naar nieuwe wegen.

Op lokaal niveau zijn sommige buurten al bezig deze nieuwe wegen te beproeven. Zij wachten niet langer op initiatieven van de overheid maar gaan zelf aan de slag om werk en inkomen voor de buurtbewoners te scheppen. In de praktijk betekent dat: het zelf opzetten van klussenwerkplaatsen, ruilwinkels, het zelf tot stand brengen van voorzieningen als buurtspeeltuinen en speelplaatsen, maar ook het opzetten van loonvormende projecten als bouwkoöperaties, energiebesparingskoöperaties en dienstverlenende bedrijven.

Het zijn loffelijke initiatieven maar wat nog ontbreekt is een kollektieve, integrale aanpak. Daar moet nu de nadruk op komen te liggen als de door buurtbewoners opgezette projecten een optimale kans van slagen willen krijgen.

Dit accent, deze aanpak is te vangen onder de noemer 'buurteconomie'.

'Buurteconomie' is geschreven door medewerkers van Werkgroep 2000 in Amersfoort, een organisatie die op het gebied van buurt-economische initiatieven ruime kennis en ervaring ontwikkeld heeft omdat zij vele buurtorganisaties op dit thema adviseert en begeleidt en zelf ook buiten de grenzen de nodige ervaring heeft opgedaan. Zo zijn recentelijk studiereizen naar de Verenigde Staten en Engeland gemaakt, landen waar buurt-economische initiatieven al een langere traditie kennen.

Het boek 'Buurteconomie' bestaat uit drie delen.

In deel I wordt begonnen met een bescheiden theoretische beschouwing over de rol van de verzorgingsstaat in de huidige samenleving en de manier waarop crisisverschijnselen in de verhouding burger - staat opgelost zouden kunnen worden.

Decentralisatie en autonomie zijn hierbij kernbegrippen en die zijn heel bruikbaar op het niveau van buurten en wijken.

Deel II gaat vervolgens in op Amerikaanse, Engelse en Nederlandse projecten binnen buurten, die in verschillende stadia van ontwikkeling zijn. Zo wordt beschreven hoe in de Enschedese wijk de Bothoven buurtbewoners zich aaneengesloten hebben in een soort van koöperatie om de achteruitgang van zowel woning als woonomgeving ter hand te nemen. Door het storten van individuele subsidies in een gezamenlijk fonds is er een potje gekreëerd waarmee herstelwerkzaamheden aan de woning kunnen worden uitgevoerd.

Een ander Nederlands voorbeeld dat uitgebreid aan bod komt is de B.V. Dapperbuurt, waarbij de initialen niet staan voor Besloten Vennootschap maar voor Buurt Vereniging. Deze B.V. stelt

zich ten doel werk te scheppen voor met name de werkloze jongeren in de buurt door het produceren van goederen en diensten waar binnen de buurt behoefte aan is. In korte tijd is men er in geslaagd een aantal activiteiten van de grond te trekken en een perspectief op verdere uitbreiding is aanwezig. De zeggenschap over wat er van de grond moet komen en het beheer van de activiteiten berusten bij de buurtbewoners. Aan het slot van deel II worden vergelijkingen gemaakt en conclusies getrokken die gericht zijn op toekomstige toepassingen van het buurtconomie-concept in Nederland. Deel III behandelt hoe deze projecten voorbereid en uitgevoerd worden en gaat in op de rol van de betrokkenen en het organisatorisch verband waarin de buurtconomie-aanpak tot stand gebracht kan worden.

'Buurteconomie' is een uitgave in de PRAKTIJKreeks die door de WONN en uitgeverij De Horstink wordt verzorgd. Veel is geschreven door de Werkgroep 2000. Het is verkrijgbaar in de boekhandel (ISBN-nummer 90 6184 1976) of door overmaking van f 19,90 op gironummer 3731791 van de WONN te Drachten, onder vermelding van 'Buurteconomie'.

Eind november werd het hier bovenbeschreven boek aangeboden aan de scheidend Directeur-Generaal voor Maatschappelijke Ontwikkelingen, de Heer G. Hendriks. De tekst van dit boek, dat aan de Heer Hendriks is opgedragen wegens zijn bemoeienissen en betrokkenheid met het opbouwwerk, werd hem destijds in ruwe vorm (dummy-exemplaar) overhandigd.

Op maandag 9 januari j.l. werd het eerste winkel-exemplaar van het boek 'Buurteconomie' aangeboden aan de minister van WVC, de Heer Brinkman. Tegelijkertijd werd 'Werken in achterstandssituaties' van NIMO en GAMMA overhandigd. Bij die presentatie werd gewezen op de belangrijke koppeling tussen de beleidsfilosofieën die op WVC gangbaar zijn, de nadere invulling en praktische uitvoering op wijk-, buurt- en dorpsniveau en de daarvoor benodigde beroepskrachten en ondersteunende deskundigheid ter plaatse. Vooral wanneer het sociaal-ekonomische activiteiten betreft die op het lokale niveau worden uitgevoerd door de direkt-betrokkenen, lijkt gerichte (tijdelijke) ondersteuning gerechtvaardigd. Eén en ander werd toegelicht aan de hand van de in het boek 'Buurteconomie' vermelde praktijkvoorbeelden. Daarmee werd aangegeven dat de door de minister bepleite "zorgzame samenleving" er niet zomaar ineens is, maar dat die gekreëerd moet worden. De overheid dient daartoe organisatorische, financiële en personele mogelijkheden te bieden.

In zijn reactie onderkende de Heer Brinkman de noodzaak om aandacht te schenken aan activiteiten van direkt-betrokkenen op sociaal-ekonomisch terrein. Het feit dat in het boek 'Buurteconomie' een aantal praktijkvoorbeelden daarvan wordt beschreven stemt in dat opzicht hoopvol. Zijn interesse ging verder uit naar het integrale karakter van de buurtconomie-aanpak: niet het werken volgens de kokers die van overheidswege worden "aangeboden" om problemen op te lossen, maar de samenhang in diverse problemen in de woon-, werk- en leefsituatie als uitgangspunt nemen.

De door de aanbieders bepleite territoriale aanpak, gericht op een aktueel thema werd niet direkt door de Heer Brinkman onderschreven. Om zijn invulling van een speerpuntenbeleid, gericht

op kategoriale groepen, bij te sturen zal meer nodig zijn dan een eenmalige aanbieding van een boek over 'Buurteconomie' of over 'Werken in achterstandssituaties'.

Een vervolgggesprek over de in beide boeken gepresenteerde inzichten zal over enige weken plaatsvinden.

Maarten Snel

OPBOUWWERK EN WERKGELEGENHEID

59 deelnemers en 15 gastsprekers bezochten de WONN-conferentie van 30 en 31 januari over dit thema.

Eind april zal het conferentieverlag verschijnen. Dit zal summier van opzet zijn en slechts aan de deelnemers worden verzonden.

Naar verwachting zal op twee momenten aan de hand van de documentatie, onderzoeksresultaten en lezingen (\pm 550 pagina's) gepubliceerd worden:

- in mei via een zgn. DIC-map (algemene inleiding, projectvoorbeelden, reguleringen en instanties), uitgeverij De Horstink, Amersfoort
- in september geven De Horstink en WONN een reader uit specifiek gericht op onderzoeksresultaten, methodiek en toekomstperspectieven.

Dat wordt dan een zgn. WONN-PRAKTIJKreeks boek.

Het reeds verzamelde basismateriaal gevat in het WONN-bronnenboek voor werkcreatie (360 pag.) kan in uitzonderingsgevallen aangevraagd worden. Inlichtingen WONN, tel. 05120 - 18925.

H. Broekman

LOKALE EKONOMIE EN WERKGELEGENHEID VOOR VROUWEN

Op 14 en 15 mei a.s. organiseert de St. BOUW op de Born te Bennekom studiedagen over lokale economie en werkgelegenheid voor vrouwen.

De onderwerpen die aan de orde komen, zijn: Wat is lokale economie?, Positie/rol van vrouwen binnen de lokale economie, Relatie werkgelegenheid/lokale economie. De kosten van de studiedagen zijn afhankelijk van de werksituatie van de deelnemers.

Inlichtingen bij St. BOUW, Karen Ziekenheimer, Koningslaan 11, Utrecht, tel. 030-522238.

MANIFESTATIE ANDERS WONEN

Het Woonkollektief Purmerend organiseerde 14 januari j.l. een manifestatie over anders wonen. De aanleiding daartoe was het tot stand komen van een uniek woningbouwproject in samenwerking met de gemeente Purmerend. De makette van de bouw die over enkele maanden start, stond centraal. Daarnaast waren er nog informatiestands over alternatieve energie (een windmolen), over ouder worden en anders wonen, over anders wonen en werken en over anders wonen en zelforganisatie, zelfwerkzaamheid en zelfbeheer. Verder was er levende muziek, een fototentoonstelling en een videofilm die veel aandacht trok.

Sinds 1980 heeft het Woonkollektief Purmerend - een koöperatie van toekomstige bewoners - het woningbouwproject van de grond getrokken. Elk van de 71 huishoudens krijgt een complete eigen woning. Het aantal personen per huishouden bepaalt de grootte van de woning. De woonkosten zijn gekoppeld aan het inkomen van het huishouden (gemiddeld f 300,- per maand, 15-18% van het belastbaar inkomen ofwel f 150,- tot f 750,- per maand).

In het woonkollektief komen een aantal voorzieningen die door de bewoners - binnen de gegeven woonkosten - kunnen worden gebruikt:

- per woongroep van 7 huishoudens een grote woongroepruimte voor gezamenlijke activiteiten en eten met daarnaaste enkele uitbreidings- c.q. logeerruimten;
- een projekthuis dat tevens een buurtfunctie heeft: kinderopvang, café- en vergaderruimte, hobby-ruimten, bibliotheekje/studeerruimte, muziekruimte, tienerruimte, wasserette en atelier-ruimte;
- een gemeenschappelijke tuin.

Een windmolen gaat het geheel voor een derde deel van energie voorzien.

Er kwamen de hele middag door 120 belangstellenden binnen; met name de makette en bijbehorende tekeningen trokken de aandacht. Het tweede deel van de middag was besteed aan een forumdiskussie waaraan deelnamen: Wilfried de Pree, PvdA-woordvoerder voor volkshuisvesting in de Kamer, Tom Schreuder, wethouder voor volkshuisvesting, Guus Canoy, van de Landelijke Vereniging Centraal Wonen en Greet Hettinga van het projekt Mens- en Milieuvriendelijk Wonen en Werken (MW2) in Dronten. De forumleden hadden een drietal discussiestellingen voorgelegd gekregen:

- de rijksoverheid moet de plaatselijke overheid niet beknotten om dat anders wonen met kracht te stimuleren;
- de kwaliteit van onze democratie vereist dat op korte termijn de onvrijheid in wet en financieringsregelingen opgeheven worden voor groepen die anders willen wonen;
- de voordelen voor de samenleving door zelforganisatie en zelfbeheer dienen ten goede te komen van financieringslasten, kleinschalige werkgelegenheid en de portemonnaie van bewoners zelf.

De forumleden waren geen van allen bestrijders van de stellingen; er waren wel enkele puntjes op de i te plaatsen. Zo vond Kamerlid De Pree het eigenlijk te gek dat je zoveel uithoudingsvermogen nodig had om zoiets tot stand te brengen. Hij erkende dat de politiek in de praktijk aantallen en centen en regels be-

langrijker vindt dan de vraag wat voor soort woningen bij welke soorten samenlevingsvormen dienen te passen in plaats van omgekeerd. Hij erkende dat de politiek veel te weinig bezig is met gevolgen van vergrijzing, toenemende vrije tijd, emancipatie en huidige planologische opbouw van wijken. Hij sloot bepaald niet uit dat ook in 1990 - achteromkijkend - weer gekonstateerd wordt dat de laatste 10 jaar anders gebouwd had moeten worden dan gebeurd was. Met name de woonvorm, manier van eigendom en wijze van beheer kunnen sterk veranderen. Het Woonkollektief is daar een voorbeeld van. Hij hoopte dat vanuit dergelijke initiatieven steeds meer beroep op Ministerie en Kamer zou plaatsvinden om regelingen die niet afgestemd zijn op nieuwe ontwikkelingen aan te pakken. Hij was geneigd om stelling 3 te onderschrijven, maar kon niet helemaal overzien wat dat allemaal zou kosten. Hij zou het verdedigbaar vinden om - wanneer de besparingen voor de gemeenschap gekwantificeerd konden worden - het voordeel in de vorm van premie voor kollektivering ten gunste te laten komen van lastenvermindering en nieuwe initiatieven.

De wethouder bracht zijn bewondering voor uithoudingsvermogen en aanpak naar voren; de doelstellingen waren goed uit de verf gekomen, vooral ook dankzij de samenwerking met en de verantwoordelijkheid van de gemeente. Hij benadrukte dat niet alleen het Woonkollektief taai heeft moeten doorzetten, maar ook de gemeente met steeds minder bewegingsvrijheid, opgelegde bezuinigingen en geen sluitende begroting. Hij gaf enkele voorbeelden die het beknootten van bovenaf spreekwoordelijk maakten.

Guus Canoy wilde De Pree wel op zijn wenken bedienen als hij nog niet wist welke belemmeringen bestaande regels zoal niet bevatten voor nieuwe ontwikkelingen als deze: beheer (de norm van verhuurbaarheid voor gezinnen), participatie (alleen de kleur van de deur is eigenlijk geschikt voor beïnvloeding), begrip woning (alles blijft ondergeschikt aan bestaande VE-berekening en eengezinsbouw), de terugbouwbaarheid voor 'normale' mensen.

Greet Hettinga riep vooral de vrouwen op vooral vol te houden, ook na de oplevering. De functies wonen/werken/sociaal rekreëren zijn in de traditionele bouw volledig uit elkaar getrokken. De MeMo-beweging keert zich daartegen. Het gaat niet alleen om anders wonen, maar ook om anders werken.

Ze vond het hartverwarmend dat ondanks allerlei belemmeringen toch alternatieven van de grond getild werden; "wij zetten ook door".

Ze bracht onder de aandacht dat het geld van pensioenfondsen - ons geld - niet buiten beschouwing mag blijven voor anders wonen en kleinschalige werkgelegenheid. Daar kan de politiek heel veel aan doen in plaats van de premies steeds maar weer af te stemmen op individuele participatie. Ze vond stelling 3 en het feit dat dit een steeds meer vanzelfsprekende eis gaat worden, verschrikkelijk hoopgevend. "Geef ons de kans".

De discussie uit de zaal konsentreerde zich op stelling 3: de Sociale Dienst moet van onze kollektieve verdiensten blijven als straks onze bijstandsmoeders aankloppen, de gemeente moet ons niet financieel afknijpen als wij dankzij private kollektivering een "buurthuis" van de grond tillen dat er anders nooit komt, de gemeente kan ons tegemoet komen met een gunstige erfpachtcanon als we nog iets aan kleinschalige werkgelegenheid willen doen. Den Haag kan onze besparingen vanuit anders wonen en anders werken premieren, zoals een experimentele specifieke toeslagpremie

in het kader van de WIR voor kollektief ondernemen, premie van WVC voor samenhang en inverdieneffekten daaruit tussen wonen en voorzieningen e.d.

Ter afsluiting deelde De Pree mee die middag heel wat geleerd te hebben en hoopte dat in het vervolg eerder contact opgenomen werd met concrete berekeningen en verzoeken om een en ander aan te kaarten en eventueel te onderzoeken. Greet Hettinga wenste het Woonkollektief veel steun toe onder het motto: alles kan totdat bewezen is dat iets niet kan.

Tot slot werd een blik vooruit geworpen op de volgende manifestatie over anders wonen en anders werken. Naar aanleiding van de 1e paal van het Woonkollektief gaat een provinciale initiatiefgroep MW2 een provinciale manifestatie in Purmerend organiseren over anders wonen en anders werken. Een andere keer meer daarover in M.O.

Henk van Schaijk

WONEN 1984: OP ZOEK NAAR AUTONOMIE EN VERBONDENHEID

Op 1 maart a.s. wordt in de aula van de TH Delft, Mekelweg 1, een RIW-studiekonferentie over wonen gehouden.

Inleiders als Prof. Kwee, Paul Kuypers, Mevrouw Poldervaart en Otto Munters belichten de veranderingen in normen, waarden en opvattingen op het gebied van wonen en werken, de positie van de vrouw, de (bouw)techniek, de democratie en de wetenschapsbeoefening.

Er is een uitgebreide tentoonstelling en dokumentatie over 40 experimenten in binnen- en buitenland, waaronder de plannen gesubsidiëerd door de Stuurgroep Experimentele Volkshuisvesting. Kosten deelname inkl. lunch en verslag f 65,--. Studenten f 20,--.

Opgave bij RIW, Stevinweg 1, Antwoordnr. 350, 2600 WB Delft, tel. 015-783049.

RUIMTE VOOR WOONGROEPEN

Op 23 maart vindt, eveneens in de aula van de TH Delft, de landelijke informatie- en aktiedag 'Ruimte voor woongroepen' plaats. Aanvang 10.00 uur, toegang gratis.

Het programma vermeldt afwisselend presentaties van verschillende woongroepen en -gemeenschappen (door mensen uit deze groepen zelf) en werkgroepen, waarin een lijst met wensen en eisen t.a.v. de overheid zal worden opgesteld.

Bij de woongroepen gaat het om:

- Woongroepenvereniging Nijmegen
- Het gekraakte RKZ in Groningen
- Centraal Wonen Eindhoven
- Woongroepen van ouderen
- Een kleine woongroep (in een toegewezen huurpand)
- Coöps in Canada

Werkgroepen zijn o.m.:

- Zelfwerkzaamheid en zelfbeheer
- Inkomens van woongroepleden (een nieuwe mogelijkheid voor de overheid om te bezuinigen)
- Bewoners als opdrachtgever (wie beslist over kwaliteitsniveau en toekomstwaarde?)

's Avonds wordt een forumdiskussie gehouden met politici en beleidsmakers over het overheidsbeleid. Voorts zijn er video's en stands en is dokumentatie beschikbaar. Ook kan men de tentoonstelling 'Niet Alleen Wonen ... (nieuwe wegen in de volkshuisvesting door gemeenschappelijkheid en zeggenschap)' bezoeken. Deze tentoonstelling is te zien vanaf 7 tot 25 maart in de aula van de TH Delft en daarna in april bij de Stichting Wonen Amsterdam.

INFORMATIE-AVONDEN MW2

Door betrokkenen bij het MW2-project zijn in vijf steden informatie-avonden georganiseerd over 'Mens- en Milieuvriendelijk Wonen en Werken'. De bijeenkomsten in Nijmegen en Delft zijn al achter de rug. In Utrecht vindt de bijeenkomst plaats op 28 februari, Teelingstraat 3, vlakbij 't Hoogt (achter het Neude). In Kampen op 29 februari in Café De Moriaan, Boven Nieuwstraat 113. In Den Helder tenslotte wordt de avond gehouden op 12 maart in het kader van de tentoonstelling 'Groenvisie'; plaats: Gemeentehuis, Kerkgracht 1. Alle avonden beginnen rond 20.00 uur, de toegang is gratis en een ieder is van harte welkom.

*Informatie bij Greet Hettinga,
tel. 020-269077*

WOONGROEPENWINKEL

Diegenen die informatie willen inwinnen over de aankoop van groepshuizen, woonreglementen, kontrakten en wat dies meer zij, kunnen terecht bij de Woongroepenwinkel, De Ruyterstraat 17, 6512 GA Nijmegen, tel. 080-237042 (di en do van 14.00-16.00 uur). Ook het Landelijk Actiecomité Groepshuisvesting is daar te vinden en men is er prima op de hoogte van contactadressen en activiteiten overal in Nederland.

BEINVLOEDING VAN LOKALE BESLUITVORMINGSMECHANISMEN

Op 31 januari j.l. is het samenwerkingsverband Opbouwwerk en Werkgelegenheidsvraagstukken weer bijeen geweest. Onderwerp van de bijeenkomst was de beïnvloeding van formele en informele lokale besluitvormingsmechanismen. Van een 12-tal instellingen waren opbouwwerkers aanwezig op deze thema-bijeenkomst.

In het programma was ruimte geboden voor de aktualiteit; de heer Kant van het ministerie van WVC was gevraagd een toelichting te geven op de nieuwe richtlijnen voor het sociaal-kultureel beleid m.b.t. jeugdige werklozen.

Werk- en werkervaringsprojecten voor de meest kans-arme jeugdige werklozen in gemeenten met een jeugdwerkloosheidspercentage boven het landelijk gemiddelde (40%) maken kans op een bijdrage uit een potje van jaarlijks ± 10 miljoen. Daarbij kunnen alleen gemeente een aanvraag in dienen. Of het opbouwwerk iets in de melk kan brokkelen is volledig afhankelijk van de gemeente. Dit zijn zo een beetje de hoofdlijnen van de nieuwe richtlijnen. Ter vergadering kregen de aanwezigen een exemplaar van de nieuwe richtlijnen uitgereikt.

Het eigenlijke thema-de beïnvloeding van de lokale besluitvorming- werd vanuit een praktijk-voorbeeld en een theoretisch verhaal belicht. Een derde aangekondigde spreker houden de deelnemers aan het samenwerkingsverband nog tegoed.

Het praktijk-voorbeeld betrof een verhandeling over de strategische en taktische zetten die van belang zijn geweest bij de realisering van een renovatieproject met (gedeeltelijke) financiering vanuit uitkeringsgelden. Een twee vliegen in één klap project; werk waar er behoefte aan werk is. Frappant was de konklusie dat dankzij, maar ook ondanks! puur toeval het project in de Leeuwarder wijk Heechterp van de grond is gekomen. Het interim ministerschap van Nypels werd aangegrepen om hem aan eerder gedane beloften en uitspraken te herinneren.

De ontwikkelde strategieën kregen hun onderbouwing in een verhaal over de werking van de politieke besluitvorming en dan met name over hoe de non-decisionmaking daarin een rol speelt.

Non-decisionmaking is te omschrijven als hoe de politiek kan verhinderen dat een bepaalde eis ook een zaak wordt waar de politiek iets mee aanmoet. Essenties van de werking van non-decisionmaking kwamen helder naar voren, bijvoorbeeld welke factoren en voorwaarden in het geding zijn bij het uitkleden, verpakken en ontmantelen van een gevaarlijke eis voor de gevestigde machtsverhoudingen in het politieke systeem.

Het verslag van de bijeenkomst, waarin onder meer uitvoerig ingegaan wordt op effecten en consequenties van de nieuwe WVC-richtlijnen voor de opstart van werkprojecten voor jeugdige werklozen, is te bevragen bij het Platform Opbouwwerk.

ONDERWIJSVOORRANG IN HET V.O.

Dinsdag 6 maart a.s. organiseert het samenwerkingsverband Opbouwwerk en onderwijsvoorrang (van het Platform Opbouwwerk) een eerste landelijke bijeenkomst voor welzijnswerkers in voortgezet onderwijs-projecten. In de periode '81-'82 is een aantal v.o.-projecten gestart als logisch vervolg op de stimuleringsprojecten in het lager- en kleuteronderwijs. Er wordt niet in alle v.o.-projecten samengewerkt met het welzijnswerk. Waar dit

wel het geval is, wordt gesproken van een zgn. 'gecombineerd project'. Alhoewel er veel overeenkomsten zijn tussen b.o.- en v.o.-projecten, blijkt ook dat de positie van het welzijnswerk en de problematiek dusdanig verschilt, dat het zinvol is om voor werkers in v.o.-projecten afzonderlijk één of meer bijeenkomsten te organiseren. De bijeenkomsten zijn bedoeld om een helder beeld van de problematiek te krijgen en te kunnen beoordelen in hoeverre specifieke aandacht zinvol is.

Vanuit alle v.o.-projecten zijn beschrijvingen gemaakt van de aard van de activiteiten, de werksoorten die hier uitvoering aan geven en van de problemen die de werkers hierbij ervaren.

Deze problemen liggen op verschillende nivo's. Opvallend is dat ze bijna overal voorkomen.

Regelmatig worden genoemd:

- de veelal marginale positie van welzijnswerkers in de school
- de problemen met de school wanneer welzijnswerkers de situatie van jongeren zelf als uitgangspunt nemen en de vragen waar zij mee komen; vaak sluit dat niet aan bij de leerdoelen van de docenten en de examen-gerichtheid van de stof
- de niet buurt-gebonden positie van de scholen, waardoor het ingewikkeld wordt relaties te leggen met het reguliere welzijnswerk
- het onderwijskundig bepaald zijn van de samenwerkingsinhoud; vaak zijn welzijnswerkers bij het project betrokken geraakt in een fase waarin beleids- en werkplannen al waren gemaakt
- en niet in de laatste plaats: in het v.o. komt de achterstellingsproblematiek vaak aangescherpt tot uitdrukking. Het ontbreken van maatschappelijk en arbeidsmarkt-perspektief is nadrukkelijk aanwezig. De cruciale rol die het onderwijs hierin speelt is bijna paradoxaal, omdat de aansluiting met de arbeidsmarkt juist door haar gelegd moet worden.

Bovengenoemde problemen roepen vragen op naar alternatieve mogelijkheden om relaties te kunnen leggen naar situaties die meer uitzicht bieden op perspectieven in maatschappelijk opzicht.

*Voor meer informatie: Platform Opbouw-
werk, Bart Lammers of Connie Schijf,
tel. 070-521354.*

VERGADERING RAAD VAN AANGESLOTENEN

Zaterdag 17 maart a.s. wordt in de zalen van De Eenhoorn te Amersfoort een vergadering gehouden van de Raad van Aangeslotenen van het Platform Opbouwwerk. In de RvA zitten vertegenwoordigers van elke lokale opbouwwerk-instelling of -organisatie die deelneemt aan één of meer samenwerkingsverbanden van het Platform.

De vergadering begint om 11.00 uur en eindigt om plm. 14.30 uur.

De agenda omvat onder meer:

- verslaglegging 1983
- werkplan 1985
- bestuursvoordracht(en)
- aftreden sekretaris
- enkele korte inleidingen en gedachtenwisseling vanuit enkele samenwerkingsverbanden.

PRAKTIJK AUTOMATISERING GAAT DOOR

Najaar 1982 namen het NIMO en het Platform Opbouwwerk gezamenlijk een initiatief tot een zgn. automatiseringsproject, erop gericht tot een betere informatie-uitwisseling te komen tussen groepen en deskundigen op verschillende terreinen. Er werd een samenwerkingsverband gevormd van beide initiatiefnemers, een aantal plaatselijke instellingen en enkele werkplaatsen. Bij het ministerie van WVC werd een gezamenlijke subsidie-aanvraag ingediend.

Deze aanvraag is nog steeds in behandeling. Maar de praktijk gaat door, ook binnen de welzijnssector.

Zo heeft de FIRA, de federatie van MAI-centra en Instituten Sociale Raadslieden, een uitgebreid informatiesysteem opgezet, waarbij de plaatselijke instellingen zonder vertraging met behulp van Viditel kunnen beschikken over landelijke informatie. Ze kunnen daar plaatselijke en regionale informatie aan toevoegen, die deels weer landelijk beschikbaar komt. Bij enkele andere landelijke welzijnsorganisaties lopen al langer automatiseringsprojecten m.b.t. beheers- en administratieve taken (o.m. bij Gamma, CRG). De landelijke organisatie voor maatschappelijke dienstverlening, JOINT, heeft sinds twee jaar een registratieproject, waarbij met behulp van een centrale computer gegevens over de cliënt en de hulpverlening worden verwerkt en beschikbaar gesteld. De landelijke werkgeversorganisatie in het welzijnswerk heeft een onderzoek geëntameerd naar de toepassingsmogelijkheden in het welzijnswerk. Het onderzoek, waaraan diverse grote landelijke welzijnsorganisaties hebben deelgenomen, is uitgevoerd door de stuurgroep MISC (Management en Informatie Support Concept) en toont o.m. aan dat in de verschillende sectoren van het welzijnswerk steeds meer behoefte komt aan toegankelijke en betrouwbare informatie. Die behoefte wordt vooral ingegeven door de onderhandelingen en het overleg met overheidsorganisaties. Dat de overheid zelf veel menskracht en geld steekt in automatiseringsprocessen, mag blijken uit het 'jaaroverzicht informatievoorziening in de rijksdienst 1984', dat staatssecretaris Van Amelsvoort van Binnenlandse Zaken onlangs aan de Tweede Kamer heeft aangeboden. In 1982 werd m.b.t. de rijksdienst 450 miljoen gulden uitgegeven aan automatisering en ongeveer 3500 mensen vonden er direct hun werk in.

Wat het sociaal-kultureel en opbouwwerk betreft, zijn behalve bovengenoemd initiatief, ook andere ontwikkelingen te melden. De Werkgroep 2000 heeft een studiereis gemaakt naar de VS, gezien de ontwikkelingen m.b.t. de burgerinformatica aldaar. Ideeën over de opzet van gedecentraliseerde informatienetwerken, worden thans nader uitgewerkt.

Begeleidingsorgaan D'n Bussel is bezig om de informatie-behoefte van de eigen organisatie te onderzoeken, maar wil ook bekijken wat de informatie-behoefte - anders dan financieel - is van de plaatselijke instellingen voor sociaal-kultureel werk.

Wat de opleidingen aangaat; bij de parttime opleiding opbouwwerk van de KSA in Den Haag is men bezig met een cursus informatica en wordt ook - in samenwerking met bureau Abacus - nagedacht over de ontwikkeling van software. Ook andere sociale akademies starten cursussen op dit gebied, maar richten zich daarbij in eerste instantie op het personeelswerk (o.m. De Nijenburgh). De werkgroep informatica HSAO is bezig met leerplan-ontwikkeling, niet alleen m.b.t. de informatica-sec, maar ook wat betreft de inpassing in vakken als psychologie en economie.

Om te bekijken in hoeverre men met hetzelfde bezig is, en of eventuele problemen gezamenlijk effectiever aangepakt kunnen worden, is er na februari een bijeenkomst geweest, waarin informatie is uitgewisseld. Deelnemers waren NIMO, Platform Opbouwwerk, Werkgroep 2000, D'n Bussel, KSA Den Haag, De Nijenburgh en LOBH. Afgesproken is om in maart nogmaals bijeen te komen rond de volgende onderwerpen: verhelderen informatiebehoefte, financieringsmogelijkheden, basisopleiding, bijscholing praktijkwerkers, ontwikkeling software en begeleiding van invoeringsprocessen en tenslotte de huidige technische mogelijkheden.

*Reacties en/of inlichtingen bij
Charlotte Krop, Platform Opbouwwerk,
tel. 070-521354 of bij Christine Lie,
NIMO, tel. 073-137295.
In het Welzijnsweekblad van 6 januari
jl. geeft Albert Visser, docent sociologie
en informatica aan De Nijenburgh, een
overzicht van ontwikkelingen in de wel-
zijnssector en gaat hij in op het gebruik
van de komputer in het onderwijs.*

M.O. THEMANUMMER W.A.O.

In maart a.s. zal Mededelingen Opbouwwerk een themanummer uitbrengen over 'arbeidsongeschikten-organisaties en hun activiteiten'.

In het nummer zal o.m. aandacht worden besteed aan:

- ervaringen met onderlinge samenwerking van arbeidsongeschikten-groepen en -organisaties in Limburg, Friesland en Groot-Rotterdam
- de positie van vrouwen in de W.A.O.
- onderzoek naar ontwikkelingen binnen de W.A.O.-beweging
- de ondersteuning van W.A.O.-groepen en -organisaties
- een ronde tafel-gesprek van een aantal direkt betrokkenen uit het Landelijk W.A.O.-beraad, FNV-uitkeringsgerechtigden, CNV-Anders Aktief, NFA, Vrouwen in de W.A.O. en de voorzitters van de drie regionale platforms
- de beantwoording van een drietal vragen over het sociale zekerheidsstelsel en de positie van uitkeringstrekkers door enkele leden van Tweede Kamer-frakties
- een uitgebreide dokumentatie van en over de W.A.O.(-beweging).

FUSIEPERIKELEN ?

Niet de wens te komen tot een geïntegreerd en samenhangend voorzieningennivo, maar pure bezuinigingen zijn er de oorzaak van dat in veel gemeenten welzijnsinstellingen geprest worden tot verregaande samenwerking of zelfs fusie.

Ook het opbouwwerk krijgt hier in toenemende mate mee te maken. Regelmatig zijn er signalen te beluisteren dat het plaatselijk opbouwwerk gedwongen is met een of meer andere werksoorten samen te gaan. Maar de vraag is vervolgens, hoe stel je je daarin op, welke organisatie-modellen en fusieopzetjes laten de meeste ruimte voor het overeind houden van de opbouwwerk-inzet ?

Hoewel plaatselijk de situaties aanmerkelijk kunnen verschillen, ligt het voor de hand op dit punt enige informatie uitwisseling mogelijk te maken

en te bezien of in gezamenlijk verband ideeën te ontwikkelen zijn om het opbouwwerk profiel overeind te houden of zelfs te versterken. Instellingen die hier iets mee aan willen, kunnen verdere informatie inwinnen bij Jur de Haan, Platform Opbouwwerk.

PERSPEKTIEVEN OUDE WIJKEN

In december 83 werd de rapportage van een wijkonderzoek gepubliceerd dat door het Instituut voor Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek (IVA) werd uitgevoerd.

Het onderzoek had als doel de specifieke aard van de werkloosheid in oude wijken te analyseren.

Belangrijkste konklusie van het IVA: Het probleem van de extreem hoge werkloosheid in de oude wijken is chronies en biedt weinig tot geen uitzicht op verbetering.

De begeleidingskommissie van het onderzoek heeft een aantal aanbevelingen voor beleid gedaan. In het verlengde van de door het IVA getrokken konklusie beveelt zij aan op grote schaal opvang-maatregelen te treffen.

N.a.v. het bovenstaande is door het Platform Opbouwwerk een werkbijeenkomst georganiseerd, met als doel tot een positiebepaling van het opbouwwerk te komen, zowel t.o.v. de organisaties waarvoor zij werkt als t.o.v. "de politiek".

De bijeenkomst zal beginnen met een tweetal inleidingen; een door de onderzoekers van het IVA, die nader op het onderzoek zullen ingaan, en een waarin de uitslag van een aantal gesprekken wordt gegeven, die zijn gevoerd met opbouwwerkinstellingen die zich voor de dag hebben aangemeld en met een aantal GAB's, die zijn gevraagd naar het door hen gevoerde beleid.

Vragen die op de bijeenkomst aan de orde komen zijn o.a.:

- * Wat zijn de konsekwenties van de aanbeveling tot een definitieve opdeling van de samenleving in een "produktief" en een "niet-produktief" deel, voor welke slechts marginale bezugheden voorhanden zijn?
- * In hoeverre versterken opbouwwerkactiviteiten de gesingaleerden opdeling?
- * Welk signaal moet van het opbouwwerk uitgaan richting landelijke politiek m.b.t. de door het IVA getrokken konklusie?

De bijeenkomst vindt plaats op 21 februari.

DEREGULERING - DE 'RISIKOMAATSCHAPPIJ'

Binnen de Rijksoverheid zijn enkele grote operaties gaande met als inzet het alomvattend, onsamenhangend en onoverzichtelijk geachte overheids-optreden in de samenleving door te lichten en ter discussie te stellen. Bekendste voorbeeld van deze operaties is de reorganisatie rijksdiensten, uitvloeiend nog van de Kommissie Vonhoff, destijds ingesteld onder het kabinet van Agt I, met als opdracht de structuur van de rijksdiensten door te lichten. Onder het kabinet Lubbers zijn daar nog een aantal operaties bij gekomen. We noemen de heroverwegingsoperatie, de privatiseringsoperatie en de dereguleringsoperatie. Tussen deze bedrijven door loopt ook nog de -2 % operatie, de pons-pons gewijze korting van 2 % op de totale personeelskosten binnen de overheid.

Al deze operaties hebben een drie-ledige inzet: in de eerste plaats is dat de wens het functioneren van het bestuur te vereenvoudigen en om de doorzichtigheid en het besluitvormend vermogen binnen dat bestuur te vergroten. In de tweede plaats gaat het om het terugdringen van de "vervlechtingverschijnselen" tussen bestuur en maatschappij, om daar mee een betere afweging van beleid te kunnen maken. Het derde punt betreft het idee, dat de overheid meer gebruik moet maken van de (betrekkelijke) voordelen van de marktdemocratie, om zo het zelfstandig functioneren van de maatschappij te bevorderen.

In het navolgende lichten we de dereguleringsoperatie eruit; o.a. afgezet tegen de andere operaties.

In het regeer-akkoord van het kabinet Lubbers staat dat een beperking van regels en voorschriften dringend nodig is. Dit, met het oog op de bescherming van de rechtszekerheid, een rechtvaardige behandeling van betrokkenen, een verantwoorde controle op het gebruik van kollektieve middelen en de hantering van essentiële, in de wet verankerde doelstellingen in de samenleving. Kortom, de gegroeide regeldichtheid moet ontward en vereenvoudigd worden om het overheidsoptreden te ontlasten en de "samenleving" meer ruimte te geven.

De Kommissie Geelhoed, vernoemd naar de voorzitter, is belast met het ontwikkelen van uitgangspunten voor regulering en deregulering. Daarnaast heeft de Kommissie tot taak voor een aantal wetten en wetsontwerpen concrete aanzetten te geven tot deregulering te geven door stroomlijning, vereenvoudiging of zelfs intrekking. Het laatste is onder meer het geval geweest bij de Kaderwet Specifiek Welzijn. Het is bekend dat op advies van Geelhoed c.s. de Kaderwet ingetrokken is.

Niet verbijsterend en verwonderlijk als we kijken naar de criteria die de Kommissie Geelhoed hanteert bij haar werk.

Er wordt gekeken naar: de mate waarin de regelgeving adequaat is met het oog op de doelstellingen, in hoeverre er uitzonderingen worden "mee-geregeld" en wat de externe en interne beleidslasten zijn. De externe beleidslasten moeten duidelijk maken of de voorgenomen wet partikuliere activiteiten kostbaarder, riskanter dan wel onmogelijk maken. De interne beleidslast is de toetsing op de kosten en gevolgen voor de werklust voor het openbaar bestuur. Van belang is ook de mate van horizontale en verticale coördinatie; gaat het Rijk via dubbel werk onnodig meesturen met lagere overheden en worden gemeenten niet onnodig op kosten gegaagd door allerlei planvoorschriften.

In de ogen van Geelhoed c.s. werkte het centraal voorgeschreven minimum-voorzieningennivo in de Kaderwet alleen maar onnodige plaatselijke schijnbewegingen in de hand. Zij zijn natuurlijk niet de eersten die dat betoogd hebben.

Voor velen is deregulering gelijk aan de privatisering. In de ogen van de Kommissie Geelhoed is privatiseren niets meer dan de meest vergaande vorm van deregulering. Van privatisering kan sprake zijn als de markt-allokatie superieur geacht wordt aan budget-allokatie, maar dan alleen als er van effectieve mededinging sprake is.

Er zijn trouwens niet veel overheidstaken die zonder meer geprivatiseerd kunnen worden. Met veel overheidstaken zijn openbare belangen gemoeid, zodat de overheid toch een bepaalde verantwoordelijkheid houdt. Dat betekent privatisering onder een gelijktijdige regelgeving voor een goede uitoefening van die taken, hetgeen geen deregulering maar hoogstens een andere vorm van regelgeving inhoudt.

Beide operaties komen min of meer voort uit de heroverwegingsoperatie, een operatie die geboren is uit onvrede met een ad-hoc bezuinigingsbeleid. Na het lucht uit de begrotingen persen, kom je op het pondsponds gewijs bezuinigen uit; maar dan kom je op een punt dat nog verder bezuinigen de taken kwalitatief aantast. Dat geeft weer aanleiding tot de vraag: wat is nu in het vervolg de rol van de overheid bij de uitvoering van die taak en wat voor regels passen daarbij. En dat is dan een politiek inhoudelijke beoordeling van een al dan niet gewenst overheids-optreden.

Het lijkt er op dat de reorganisatie rijksdiensten operatie aan belang ingeboet heeft in vergelijking met de andere operaties. Niet zo verwonderlijk als we kijken naar de inzet van die operatie: daar ging het om de bevordering van samenhang en coördinatie in het overheids-optreden, met name tussen de verschillende departementen. Bij de andere operaties is niet zozeer de samenhang het doel, maar de afweging of taken niet in de vrije maatschappelijke ruimte tot hun recht moeten komen, dus zonder een overheidsbemoeienis. Het is te begrijpen dat in deze tijd die operaties meer politiek gewicht meekrijgen. Stelling is ook dat als het overheids optreden minder verstrengeld raakt met het optreden van specifieke belangengroepen in de samenleving, de behoefte en de noodzaak aan coördinatie minder zal zijn.

Binnen kort kunnen we een aantal deregulerings voorstellen verwachten. Dan levert de Kommissie haar werk in.

Wat komt er na de verzorgingsmaatschappij? Volgens Geelhoed de risikomaatschappij. Maar is dat een beoogde uitkomst van de deregulering?

Jur de Haan

NATUUR IN DE STEDELIJKE OMGEVING

Vorig voorjaar is in M.O. enkele keren aandacht gevraagd voor de aktie "Natuur je Buur". Bewonersgroepen e.a. kregen de kans projecten in te dienen en mee te dingen naar een deel van de f 50.000,-- die per provincie beschikbaar is gesteld. De inzendingstermijn is nu gesloten en er zijn heel wat mensen in aktie gekomen. Zo zijn in Zuid-Holland 44 projekten ingediend, in Groningen 19, in Limburg 31 en Noord-Holland 48.

Voor de provinciale komitees is het een moeilijke aangelegenheid om keuzes te maken en een zo eerlijk mogelijk advies aan de Minister uit te brengen. Er wordt heel zorgvuldig gekeken of het voorbeeldprojekten zijn die betere bestaansvoorwaarden scheppen voor natuurlijke elementen in de woonomgeving en of de belangstelling, de verantwoording en de zelfwerkzaamheid ten aanzien van het groen er door worden verbeterd. Enkele provincies, o.a. Utrecht, hebben de toetsingsfase nog niet afgerond. Daardoor heeft de landelijke Advieskommissie N.S.O. (waar ondergetekende deel van uitmaakt) nog niet alle inzendingen onder ogen gehad. De Minister zal in de loop van februari zijn goedkeuring over diverse projekten uitspreken.

De eerste indruk is dat er zowel gelijksoortige als zeer gevarieerde projekten zijn ingediend. In veel plaatsen bestaat belangstelling voor heemtuinen en Overijssel spant de kroon. Heel wat scholen zijn aktief om de terreinen rond de gebouwen een groener aanzien en edukatieve funktie te geven. Leerkrachten, kinderen, ouders en soms ook de omwonenden zijn bij voorbereiding en uitvoering betrokken. In Den Helder b.v. bestaan deze plannen bij drie scholen, in Den Haag bij Basisschool Prinsehaghe en in Heerlen bij School St. Paulus. Heel bijzonder is de interscholair milieukommissie van een aantal scholen in Landgraaf. Het is gericht op het bevorderen van milieubewust gedrag van jonge mensen. De winnende school krijgt een geldprijs, die weer wordt benut voor groenvoorzieningen.

De realisatie of verbetering van kinderboerderijen (Hillesluis Rotterdam en Zimmerterrein Amsterdam), dorpsboerderij (Nuenen), speel- en kindertuinen (o.a. Tilburg en Maastricht) vormen te verwachten ideeën.

Voorbeeldprojekten die zijn ingediend ten behoeve van de natuurarme stedelijke gebieden worden vooral zeer welwillend ontvangen. De Atjehstraat in Groningen, de Oosterstraat in Delft en het plan "Us Weike" in Maastricht kunnen daartoe worden gerekend.

In de gemeente Woensdrecht kwam het plan om een verwaarloosd bosgebiedje tussen woonwijk, industrieterrein en de plek waar zo nodig kruisraketten gestationeerd moeten worden in te richten, open te stellen en te beheren. En mocht het niet goed gaan daar of elders, mocht er veel worden vernield, dan heeft Dordrecht een idee. D.m.v. het oprichten van een milieuwacht, gevormd door leerlingen van basisschool en o.l.v. studenten van de Pedagogische Akademie, zal worden getracht de vernielingen in 't Weizigtpark tegen te gaan. Dit projekt herinnert aan een in '70-'72 gehouden aktie in een groot park met open zwembad in Baltimore. Op soortgelijke wijze hebben teeners vermengd tussen "andere" teeners er voor gezorgd dat na 2 jaar kriminaliteit en vernielingen bijna geheel waren verdwenen.

Bij enkele voorbeeldprojecten is er sprake van "fauna". Daartoe kunnen de bijenstallen worden gerekend, maar in ieder geval de alternatieve vleermuisonderkomens, die men in Groningen wil maken. In dezelfde provincie probeert een dorpsvereniging samen met de omliggende boeren een project te starten ter behoud van het unieke Wierdenlandschap.

De betrokkenheid van buurt- en opbouwwerk bij het N.S.O.-gebeuren komt af en toe om de hoek kijken bij de projectkeuze in Friesland, daar waar wijk- en buurtcentra plannen indienen zoals in Delft en bij concrete projecten als "Natuurlijk ons dorp in het groen" (NODIG) te Liessel en de groenvoorziening voor en door de buurt van Werkgroep Zoutmeterplein in Venlo. Het is te hopen dat na de goedkeuring van de projecten op heel veel plaatsen met succes aan natuur en milieu gewerkt gaat worden, zodat M.O. in een later stadium in plaats van over ideeën over resultaten kan verhalen.

Greet Hettinga

STICKERS, STOKPAARDJES EN STANDPUNTEN

In maart volgen nog drie radio- en drie t.v.-uitzendingen van de cursus 'Stickers, stokpaardjes en standpunten'. De cursus wordt uitgezonden door Federatie Educatieve Omroep (Feduco) en is bedoeld voor mensen die in actie willen komen tegen ongewenste situaties in hun eigen wijk of gemeente. In de radio-uitzendingen komen mensen aan het woord, die lid zijn geworden van een commissie, een raad of een bestuur om op die manier voor hun belangen en ideeën op te komen. In de nog uit te zenden delen zijn dat een bestuurslid van een sportvereniging, een lid van een gemeentelijke adviescommissie inzake ouderen en een lid van een projectcommissie stadsvernieuwing. De radioprogramma's worden uitgezonden op woensdag van 22.00-22.15 uur op Hilversum 2 en worden herhaald op zaterdag van 11.56 - 12.11 uur op dezelfde zender.

In de t.v.-programma's gaat het vooral om actiegroepen, die gevormd zijn om een concreet probleem in een wijk of dorp op te lossen. Aan de hand van een aantal voorbeeldprojecten, wordt ingegaan op de stappen die een bewonersorganisatie kan nemen en op de hulp die daarbij - o.m. van het opbouwwerk - kan worden ingeroepen. Aan de orde komen de verschillende fasen van het aktievoeren: hoe begin je een aktie, hoe organiseer je een groep, waar haal je de informatie vandaan, welke aktiemiddelen kun je gebruiken en hoe zorg je voor continuïteit? Ook: hoe kom je aan geld, en hoe kom je in de krant? Bij het uitkiezen van de voorbeeldprojecten en de opzet van de cursus is Monique Jongerius van het Werkcentrum Opbouwwerk Zuid-Holland betrokken geweest. Zij doet ook alle interviews. De programma's worden gepresenteerd door Dick Bussing van begeleidingsorgaan POOK in Schiedam.

De televisie-uitzendingen die nog volgen, gaan over een volkstuintenproject voor kinderen in Breda, een groep Surinamers die t.b.v. een eigen voorziening een gebouw hebben gekraakt en het runnen van een speel-o-theek. Te zien op Nederland 1 op vrijdag van 18.40-18.55 uur (herhaling op zaterdag van 18.05-18.20 uur, eveneens op Ned.1).

BUURTEKONOMIE - BESPREKING

Ook elders in dit nummer wordt een en ander gezegd over het boek "buurteconomie", dat bij het afscheid van de heer Hendriks als DG-MO van het ministerie van WVC ten doop is gehouden.

Het boek is vervaardigd door medewerkers van de werkgroep 2000. In het navolgende wordt een korte bespreking aan het boek gewijd.

Op gedegen en helder geschreven wijze wordt een poging ondernomen om plaats en toekomst van de buurtconomie te omschrijven. Vertrekpunt is de verwachting dat de buurtconomie een antwoord kan zijn van bewoners en hun organisaties op de werkloosheidsproblematiek en de afbraak van voorzieningen in de buurt. Daarnaast kan het naar de mening van de opstellers het scenario vormen voor de samenleving van morgen, waarin andere vormen van wonen en werken tot ontwikkeling zijn gekomen. De laatste, naar mijn gevoel enigszins pretentieuze verwachting, wordt toegelicht en gestaafd met een overigens helder exposé over de opvattingen van sociologen als Rosanvallon, Gorz en Pahl. Bij alle drie zijn sleutelwoorden in het betoog de zelforganisatie en zelfwerkzaamheid, met daaraan gekoppeld het streven naar zelfbeheer-en bestuur.

Vermindering van de afhankelijkheid van "institutioneel aanbod", d.w.z. minder afhankelijk zijn van het aanbod van goederen en diensten via de markt of staat is noodzakelijk en mogelijk; door een versterking van de informele economie. Hoewel verschillend geoordeeld wordt over de plaats en toekomst van deze autonome- of informele economische sektor, wordt dit wel als het vertrekpunt van de buurtconomie beschouwd.

Deze informele economie wordt ook wel omschreven als de achterkant van de formele economie: de organisatie van de voorziening van goederen en diensten waar markt en staat het laten afweten of hebben laten afweten.

Wie weet is deze autonome sektor inderdaad het vertrekpunt voor de buurtconomie. Maar dan moet er wel iets meer over gezegd worden. Waardoor de ene institutionele sfeer zich onderscheidt van de andere is nu niet helder. Natuurlijk zijn de grenzen tussen de formele en informele economie veranderlijk en niet scherp te trekken, maar dat betekent nog niet dat het niet relevant is de marges en onderlinge relaties nader te omschrijven.

De samenleving van morgen laten we maar even voor wat die is en vervolgen met de vraag in hoeverre in het boek de buurteconomische benadering als antwoord op veel buurt problemen uit de verf komt.

De voorbeelden uit binnen-en buitenland geven een goed overzicht van bewoners-initiatieven op sociaal-economies terrein. De initiatieven kenmerken zich onder andere door de koppeling van economische en sociale doelstellingen, een integrale aanpak van leefbaarheidsproblemen in de wijk en door het feit dat zelfbeheer en organisatie de belangrijkste organisatieprincipes vormen. Deze kenmerken krijgen bijna het karakter van voorwaarden voor een buurteconomies initiatief; echter zonder relaties naar de maatschappelijke context waarbinnen de initiatieven van de grond moeten komen. Zo lijken me de initiatieven in de VS en Engeland onder geheel andere maatschappelijke condities van de grond zijn gekomen dan de initiatieven in Nederland. Gek is ook dat in het midden wordt gelaten of de buurtconomie nu dient ter versterking van de infra-structuur van de wijk of betekenis krijgt als het bewoners antwoord op de verslechterde woon-en leefomstandigheden in de wijk.

Het boek wordt besloten met een "stappenplan", oftewel een aantal fasen in de ontwikkeling van buurteconomische initiatieven worden op een rijtje gezet. Het jammer is dat dat gebeurt aan de hand van een loonvormend initiatief. Jammer, omdat je je af kan vragen of een loonvormend initiatief

een goed voorbeeld vormt van de informele economische sektor. Elk loonvormend initiatief is in principe onderhevig aan de markt spelregels en wetten; het etiket van kooperatie maakt het nog niet tot een relevante buurt-economische activiteit. Een stappenplan voor een netwerk van zelfvoorziening en zelfbeheer, om met Rosanvallon te spreken, had meer voor de hand gelogen.

Al met al blijft het een lezenswaardig boek, zeker voor opbouwwerkers die op enigerlei wijze te maken met de sociaal-economische paragraaf in hun werk. Maar ondanks de theoretische beschouwingen in het begin van het boek lijkt het concept van buurt-economie te veel opgehangen te worden aan kenmerken en essenties van gegeven voorbeelden. Te weinig biedt het aanknopingspunten voor bewoners die gezamenlijk activiteiten willen ondernemen om voorzieningen in de buurt in stand te houden of iets willen doen aan de uit de stijgende lasten en dalende inkomsten voortvloeiende problemen.

Jur de Haan

OPBOUWWERK/MINDERHEDEN

Een goede analyse van de ontwikkelingen in het beleid met betrekking tot de buitenlandse werknemers en het welzijnswerk in het bijzonder is te vinden in 'Welzijnsstichtingen Buitenlandse Werknemers in beweging' van drs. C. Langeveld, Erasmusuniversiteit, 1983. Veel van de inhoud mag bij opbouwwerkers echter bekend verondersteld worden. Relevant met name lijkt me het volgende.

- De personele bezetting van de stichtingen Welzijn voor Migranten is in de periode 1970-1981 verdrievoudigd, maar per werker is het aantal migranten gelijk gebleven. Wel zijn er duidelijke schommelingen in dit aantal.
 - In 1970 - 1 werker op 675 migranten
 - in 1976 - 1 werker op 378 migranten
 - in 1981 - 1 werker op 664 migranten.
- Waren er in 1976 73 werkers t.b.v. voorlichting en opbouwwerk, in 1981 waren dat er 72. Het aantal bleef dus konstant. Het 'groepswerk' daalde van 101 tot 66. Daarmee vergeleken is dit dus niet negatief voor het opbouwwerk. Maar het aantal werkers voor individuele hulpverlening steeg van 89 tot 125 en directie, administratie en beheersfuncties van 120 naar 171.

Duidelijk is dat ook hier de algemene tendens gevolgd wordt richting zorg en versterking management.
- Het totaal beschikbare budget steeg van 34 miljoen in 1970 (migrant naar 19 miljoen in 1980 (gecorrigeerd voor de geldontwaarding). Gezien het konstant blijven van het aantal opbouwwerkers, is het niet reëel te veronderstellen, dat veel van deze budgetstijging ten goede is gekomen aan het opbouwwerk.

Dit is des te onwaarschijnlijker, als men weet dat de opbouwwerkers veelal werken in achterstandssituaties. In die situaties ziet men tegelijkertijd een hoge concentratie van migranten. Maar, waar de grootste concentraties migranten zijn, zijn ook de minste aantal werkers.

Gemiddeld is er één werker op 400-650 migranten. In de grote steden, Rotterdam en Amsterdam bijv. is dat één op 1354 en één op 1729.
- Tegen deze achtergrond is de bijdrage van het opbouwwerk, zoals tot uitgang komt in het NIMO trendrapport 1984 (zie themanummer M.O. januari 1984) des te opvallender.

OPBOUWWERK IN NOORD-NEDERLAND OP DE KEPER BESCHOUWD

Onder deze titel verscheen eind vorig jaar een studie van drie lokale opbouwwerkpraktijken. Deze praktijken speelden zich af in het midden van de jaren zeventig. In Opsterland ging het om inspraak en opbouwwerk in aansluiting op plannen van de lokale overheid voor de herinrichting van een gebied - de Riperkrite - op het Friese platteland; in het Oost-Groningse Nieuwolda speelde het opbouwwerk in op de vernieuwing van de dorpskom, terwijl in Zwartemeer onderwijs-opbouwwerk werd verricht nadat een gebrekkige doorstroming van lagere school naar voortgezet onderwijs was gesignaleerd.

Het onderzoek naar opbouwwerk in Noord-Nederland vond plaats onder auspiciën van de Werkplaats Opbouwwerk Noord-Nederland (WONN) te Drachten. Zoals bekend, ontwikkelde de WONN in de eerste helft van de jaren zeventig de probleem-projectmethode. Het toenmalige Ministerie van CRM toonde zich geïnteresseerd in een evaluatie van de methode en financierde "een langerlopend onderzoek naar opbouwprocessen in het Noorden".

CRM was niet de enige belanghebbende. De WONN zelf, de ermee verbonden werkers, de Universiteit van Groningen en de onderzoekers hadden ieder zo hun eigen invalshoek van waaruit zij tegen het onderzoek aankeken. De wisselwerking tussen de genoemde instanties leidde tenslotte tot de keuze om in enkele praktijken de opbouwwerkers gedurende langere tijd op de voet te volgen. De door de onderzoekers beoefende aanpak kan worden getypeerd als "distant doch betrokken".

Deze deelname door de onderzoekers in de drie opbouwwerkpraktijken leverde het materiaal dat in de bedoelde studie is verwerkt.

Het lijvige boekwerk bestaat uit drie delen. Het eerste deel schetst de achtergronden van het onderzoek. De hoofdmoot wordt gevormd door de drie gedocumenteerde beschrijvingen van praktijken. Het laatste deel bevat behalve een samenvatting van de resultaten van de drie beschrijvingen, een aanzet tot de formulering van zgn. heuristische regels voor opbouwwerkers. Deze regels gaan uit van een voortdurende strijd tussen probleemdefinities van bewonersgroepen enerzijds en andere actoren zoals overheidsinstanties en woningbouwverenigingen anderzijds. Een kritiek op de probleem-projectmethode ontbreekt niet.

Het ontstaan van de WONN wordt in het onderzoeksverslag verbonden met maatschappelijke ontwikkelingen in de tweede helft van de jaren zestig, die hun weerslag hebben op het opbouwwerk. De WONN streeft naar een versterking van de eerste lijn, maar moet noodgedwongen het accent na enige tijd meer leggen op professionalisering door middel van methodiekontwikkeling en deskundigheidsbevordering. De WONN en de ermee verbonden opbouwwerkers slagen erin het opbouwwerk duidelijker te profileren. Een zekere voorhoede-mentaliteit is hen niet vreemd.

Deze omgeving drukt haar stempel op de onderzoeksopzet: het doen en laten van opbouwwerkers staat centraal, zij het dat van meet af aan het belang van het beleid van andere actoren in acht is genomen. Dat is zichtbaar in de drie praktijkbeschrijvingen.

Niettemin bieden de drie praktijkstudies vooral een kijkje in de keuken van opbouwwerkers. Hoe is hun verhouding tot de groepen waarmee zij werken? Hoe springen zij om met het verzamelen van relevante informatie? Welk strategisch en tactisch vernuft spreiden zij ten toon? Slagen zij erin educatieve doelstellingen al werkend te bereiken?

De verhalen zijn voor verschillende groepen lezers bruikbaar. Opbouwwerkers kunnen met vrucht hun eigen praktijk en opvattingen confronteren met het handelen van de werkers in de drie lokaties. Docenten en studenten vinden in de beschrijvingen en analyses, die voor een deel in uitgebreide noten zijn ondergebracht, nuttig studiemateriaal. Beleidsambtenaren en politici op lokaal niveau kunnen zien hoe opbouwwerk zich verhoudt tot hun eigen optreden.

Een op het onderzoek gebaseerd artikel verscheen in *Marge* onder de titel 'De stoommachine tegen de computer' (november 1983). Het rapport is geschreven door J.T.F.Vos en D.T.ten Brink.

J.T.F.Vos, D.T.ten Brink,

Opbouwwerk in Noord-Nederland op de keper beschouwd. Een gedocumenteerde studie van drie lokale opbouwwerkpraktijken in het midden van de jaren zeventig. Drachten, WONN, 1983.

Het rapport kan worden besteld door f 35,-- plus f 6,50 verzendkosten over te maken op postgiro 3731791 t.n.v. WONN, de Jerden 9, Drachten, onder vermelding 'Op de keper beschouwd'.

VROUWEN EN OPBOUW-/BUURTWERK

Het Werkcentrum Opbouwwerk Zuid-Holland heeft een bundel gemaakt van een drietal themamapjes rond de onderwerpen: Vrouwen en de economische crisis, Vrouwen in gemengde bewonersgroepen en Vrouwen en actievoeren. Elk mapje is opgebouwd uit interviews met buurtvrouwen en korte algemene analyses.

De bundel kan worden besteld door f 6,- (inkl. verzendkosten) over te maken op giro 3533198 t.n.v. Werkcentrum Opbouwwerk ZH te Dordrecht, onder vermelding van 'Bundel themadagen'.

SCHOLINGSMAP BEWONERSORGANISATIES

Het NCDB heeft wederom het materiaal van een stadsvernieuwingsscholing voor bewonersgroepen bewerkt tot een scholingsmap, die ook voor anderen bruikbaar is. Ditmaal gaat het om de afgelopen scholingen op het gebied van stadsvernieuwing en volkshuisvesting, die in Utrecht zijn gegeven. Bewonersgroepen kunnen de Utrechtse scholingsmap, waaraan ook de SUWK (Samenwerkende Utrechtse Wijkcomitees) hebben meegewerkt, gebruiken als voorbeeld om een eigen scholingsmap samen te stellen.

Te bestellen door overmaking van f 14,25 op giro 2032327 t.n.v. NCDB, Amsterdam, o.v.v. SUWK scholingsmap

VREEMDELINGENHAAT IN DE WIJK: WAT DOE JE ER TEGEN?

In veel wijken is een toename van uitingen van vreemdelingenhaat te constateren. Ook bewonersgroepen kunnen zo langzamerhand niet meer om dat punt heen. Vragen die dan opkomen zijn wat je als bewonersgroep moet doen in de strijd tegen vreemdelingenhaat en hoe je kunt komen tot een strategie.

Rond dit thema heeft het Nederlands Centrum voor Democratische Burger- schapsvorming, samen met het WIS (Werkgroep Internationale Solidariteit) een scholing opgezet in het Nieuwe Westen in Rotterdam. De scholing was gericht op het betaalde en onbetaalde kader in de wijk.

Het verslag van de scholing kan worden besteld door f 4,80 over te maken op giro 2032327 t.n.v. het NCDB te Amsterdam, o.v.v. 'Vreemdelingenhaat in de wijk'.

MEERWERK

Eind november is een praktijk-boek uitgebracht over buurtaanpak in de stadsvernieuwing, een helder en systematisch handwerkje, dat op onderdelen steeds adequaat verwijst naar regelingen, praktijkvoorbeelden en literatuur. Het boekje werd, tezamen met een onderzoeksverslag van een drietal experimenten in Deventer, Haarlem en Tilburg, gepresenteerd op de manifestatie 'Buurtaanpak in de stadsvernieuwing' (zie ook M.O. nr. 16, december '83).

'Meerwerk, plan van aanpak voor de stadsvernieuwing', auteur Gerard de Kleijn. Prijs f 12,50. ISBN-nummer: 90-70449-05-6. Te verkrijgen bij de boekhandel of bij de Stichting Wonen, Leidsestraat 5, Amsterdam, tel. 020 256934.

MILIEUBESPAREND HUISHOUDEN

Volgens Marijke Brunt, auteur van het boekje "Milieubesparend huishouden" is het aandeel van huishoudens aan milieuschade en verspilling aanzienlijk. In het boekje, dat is uitgegeven door de Stichting Natuur en Milieu, geeft zij ideeën en tips om in de eigen omgeving tot een milieuvriendelijke aanpak te komen. Aan de orde komen o.m.: energie, water, afval, voedsel, huisdieren, vervoer en lawaai.

Het boekje kost f 10,- en kan worden besteld door overmaking van dit bedrag op giro 2537078 t.n.v. de Stichting Natuur en Milieu te Utrecht, onder vermelding van 'Milieubesparend huishouden'.

ANTIFASCISTISCHE STRIJD EN BUURTWERK

Steeds meer opbouwwerk(st)ers worden gekonfronteerd met racistische en fascistische uitingen in de wijk waar ze werken en voelen zich onmachtig daar iets tegen te ondernemen. Dát feit, gekombineerd met de eigen verontrusting over de ontwikkelingen in Nederland, was voor het Werkcentrum Opbouwwerk Zuid-Holland aanleiding om een brochure uit te geven over antifascistische strijd en buurtwerk, getiteld "Verzet begint niet met grote woorden".

Hieronder de aankondiging van het werkcentrum.

Fascisme

Nederland in crisis. Nederland een multiraciale samenleving. Onze spreekwoordelijke tolerantie is aan het verdwijnen. De buitenlandse mensen vormen het speerpunt van de acties van fascistisch getinte organisaties. Maar ook andere groepen worden langzamerhand weer doelwit: feministes, homo's, linkse politieke partijen, vredesactivisten, antifascisten. Nederland verrechtst. Het overheidsbeleid speelt de fascisten in de kaart. Juist in het sluipend normaal worden van bepaalde opvattingen, over bijvoorbeeld buitenlandse mensen, in de publieke opinie, bij politieke partijen, e.d., schuilt het grote gevaar.

Waarom deze brochure?

Het Werkcentrum voelt zich erg verontrust over deze ontwikkelingen. Het poogt, onder andere door het uitgeven van deze brochure, een steentje bij te dragen om het getij te keren. De bestrijding van racistische en fascistische tendenzen zal voor een belangrijk deel ook op wijk- en buurtniveau moeten gebeuren. Buurt- en opbouwwerkorganisaties hebben daarin een duidelijke taak. Met deze brochure willen we de discussie daarover verder op gang brengen. We bieden achtergrondmateriaal om in deze discussie te gebruiken. We leveren informatie over wat er al gedaan wordt en dragen ideeën aan over wat het opbouwwerk nog meer zou kunnen doen.

Voor wie?

De brochure is op de eerste plaats bestemd voor opbouw-/buurtwerk(st)ers en hun besturen. We hebben echter zo proberen te schrijven, dat ook andere welzijnswerk(st)ers, antifascismekomitees en actieve bewonersgroepen er gebruik van kunnen maken.

Wat staat er in?

In het eerste hoofdstuk wordt omschreven wat fascisme is. Voorts, hoe fascistische en racistische tendenzen ontstaan onder invloed van de huidige economische, politieke en ideologische crisis. Minder geld in je huishoudportemonnee, ziek van politiek en angst voor de toekomst. Wat kunnen we er tegen doen? In hoofdstuk II volgen twaalf verhalen over antifascismekomitees in Zuid-Holland. Hoe zijn ze ontstaan, wie zitten er in, wat doen ze? In hoofdstuk III wordt dieper ingegaan op een aantal discussie- en aandachtspunten, die van belang kunnen zijn voor

bestaande en nieuwe antifascisme initiatieven. Het doel, de organisatie en mogelijke activiteiten komen aan de orde.

Het laatste hoofdstuk gaat over de rol van het opbouw-/buurtwerk in de antifascistische strijd. Beschreven wordt tegen welke historische en actuele drempels/blokkades je waarschijnlijk aan zult lopen, als je op dit terrein actief wordt. Vervolgens worden drie werkterreinen aangegeven. Namelijk: het werken in de lopende opbouwwerkprojecten, het voeren van ideologische strijd (bestrijden van vooroordelen enz.) en het werken met mensen van buitenlandse afkomst. De eerste twee werkterreinen worden in deze brochure wat nader uitgewerkt.

Een literatuurlijst en een lijst van videobanden, tentoonstellingen en andere middelen completeren het geheel.

Hoe te bestellen?

De brochure is verkrijgbaar door overmaking van f 14,25 (inkl. f 4,25 portokosten) op gironummer 3533198 van Werkcentrum Opbouwwerk ZH, Singel 272, 3311 HK Dordrecht, onder vermelding van: 'Verzet'.

Jaarverslag BIB 1983 SOCIALE ASPEKTEN STADSVERNIEUWING

Het Bureau voor sociale aspecten van de stadsvernieuwing in de Gemeente Rotterdam heeft haar jaarverslag over 1983 uitgebracht. Dit gemeentelijke bureau heeft als voornaamste taken in haar pakket de inspraakbegeleiding, sociale coördinatie, aanpak gemengd bezit, beleidsinbreng volkshuisvesting en incidentele projecten. Het - overigens vrij summiere - verslag biedt een overzicht van de verrichte werkzaamheden, de betreffende gebieden en personele formatie.

*BIB, Kamer 14.04, Galvani-
straat 15, 3029 AD Rotterdam,
tel. 010-895579*

VLAAMSE HANDLEIDING VOOR OPZET VAN OPBOUWERK-PROJECTEN

Het Viboso (Vlaams instituut ter Bevordering en Ondersteuning van de Samenlevingsopbouw) heeft een Handleiding voor de opmaak van opbouwwerk-projecten uitgebracht. De brochure telt 14 pagina's.

Als essentiële elementen van een opbouwwerk-project worden beschouwd de volgende elementen:

- * zij hebben ten doel te werken zowel aan probleemoplossing als aan versterking van de rol en verantwoordelijkheid van de doelgroep;
- * opbouwwerk-projecten werken rond structurele problemen die door de doelgroep ervaren worden;
- * opbouwwerk-projecten richten zich op de directe ondersteuning van bevolkingsgroepen;
- * opbouwwerkprojecten zijn tijdelijk en moeten steeds een procesmatig en gefaseerd verloop kennen.

Deze elementen worden in de brochure nader uitgewerkt.

*Viboso, Lange Leemstraat 126,
2018 Antwerpen, België.
tel. 03-2188393*

BEELD VAN DE OPBOUWERKPRAKTIJK

In de strijd tegen bezuinigingsplannen wordt het opbouwwerk steeds alerter op het laten zien wat het nastreeft, uitvoert en wat voor resultaten daarmee worden bereikt. In M.O. nr. 16 maakten we melding van een bundel praktijkbeschrijvingen die begeleidingsorgaan "De Ommering" heeft uitgebracht. Ook de St. Wijkopbouw Amsterdam heeft een poging gedaan om via beschrijving van projecten inzicht te geven in rol en werkzaamheden van opbouwwerk(st)ers. In gesprekken met raadsleden naar aanleiding van de dreigende bezuinigingsplannen van B&W bleek nog te vaak, dat velen geen idee hebben van de inbreng van opbouwwerk(st)ers. Als onderdeel van de strijd heeft het opbouwwerk in Amsterdam eind vorig jaar alle raadsleden een "kerstpakket" met praktijkbeschrijvingen gestuurd. Hieronder een voorbeeld, van de hand van Mirjam v.d. Heijden, opbouwwerkster Ceintuur.

Meer dan 300 woningen gered voor de sociale woningbouw

In februari '83 heeft de gemeente Amsterdam per 1 juli '83 de erfpacht opgezegd aan de eigenaar van 318 woningen genaamd N.V. Amsteldijk in de Nieuwe Pijp tegenover het Okura-hotel. Dit kon, omdat per 1-7-'83 de erfpachtsovereenkomst weer verlengd moest worden.

Uiteraard nam de eigenaar dit niet. Hij spande een procedure aan tegen de opzegging van de erfpacht én een kort geding tegen het gemeentelijk voornemen per 1-7-'83 het beheer van de woningen over te dragen aan de woningbouwvereniging Het Oosten. Gelukkig verloor hij dit kort geding, waarna dus Het Oosten het beheer over de woningen kreeg. De voormalige eigenaar trok toen, na lang aarzelen ook de overige procedure in. Nu de bewoners eindelijk een fatsoenlijke eigenaar hebben, breekt voor hen een periode van rust aan, waarin zij zich buigen over renovatieplannen.

Maar, voor het zover was, heeft er ruim een jaar van opbouwwerk en bewoners-aktie plaatsgevonden.

Begin 1982 vroeg een aantal bewoners aan het wijkcentrum Ceintuur om hulp. Hun woningen waren weer verkocht, en plotseling regende het aanmaningen voor vermeende achterstallige huur in het complex. Dit bleek een fout van de vorige eigenaar: weigering tot huurverhoging registreerde hij niet, maar zette hij op de lei van "nog te betalen huur". Om te beginnen hielp de opbouwwerkster met de organisatie van een eerste bewonersvergadering, waar dit onderwerp uitgebreid werd besproken. Op deze vergadering vormde zich een voorlopige bewonerskommissie, bestaande uit 13 vrouwen en 2 mannen. De groep ging meteen aan de slag met voorlichting geven in het complex over de eigenaar, de huurachterstanden, enz.

De opbouwwerkster organiseerde samen met bewoners vergaderingen hierover en langzaam werden de activiteiten uitgebreid. Er verscheen regelmatig een bewonersbrief, er werden grote vergaderingen georganiseerd en ook andere klachten over het beheer kwamen naar voren. Eén van de grootste problemen bleek het achterstallig onderhoud,

Half juni werd een grote vergadering georganiseerd over de huurverhoging en de gronden waarop men kon weigeren.

De opbouwwerkster had hierover in de bewonerskommissie uitgebreid voorlichting gegeven. De bewonerskommissie gaf die informatie weer door aan de overige bewoners via dergelijke vergaderingen. Het was een zich langzaam uitbreidende olievlek, en dankzij de steun en stimulans van de opbouwwerkster durfden bewoners elkaar over de drempel heen te helpen om huurverhoging te weigeren en actie tegen de huisbaas te voeren.

Ook was het advocatenkollektief en het maatschappelijk werk uit de Pijp er nauw bij betrokken; de bewoners wisten zich aan alle kanten verzekerd van steun en van kennis die zij zich langzaamaan ook eigen maakten.

In mei '82 was een uitgebreid onderzoek gedaan naar de staat van de woningen. De opbouwwerkster had een vragenlijst opgesteld waarop klachten ingevuld konden worden. Er kwamen rond de 150 reacties.

Dit en de verdere spekulaties met het complex, waren voldoende aanleiding om de eigenaar door middel van achterstallig onderhoud-aktie onder druk te zetten.

De opbouwwerkster heeft hier uitgebreide informatie over gegeven, zowel individueel als groepsgewijs en de weg naar de juiste instanties, als Bouw en Woningtoezicht en Volkshuisvesting geweest. Ook op de gevolgen van zo'n actie wees ze, en ze zorgde ervoor dat er als leermiddel een film werd gemaakt. Een film, die bij andere akties ook gebruikt kan worden, als informatie over een actie m.b.t. achterstallig onderhoud.

Daarnaast bleef de opbouwwerkster assisteren bij het voorbereiden van vergaderingen, het opstellen van bewonersbrieven, verdelen van werkzaamheden, het betrekken van andere bewoners bij de procedure, stencillen, typen en ga maar door.

Geleidelijk aan werden de bewoners zelfstandiger. Dat werd het duidelijkst toen ze zelf een grote bewonersvergadering gingen voorzitten. De commissie werd zelfstandiger en hechter. Mensen die nooit gedacht hadden dat ze de huurverhoging zouden weigeren, vonden zichzelf stom, dat ze het niet eerder gedaan hadden! Ze gingen zelf naar instanties toe, ze belden zelf op. Ze werden mondig!

Er is niet alleen over het achterstallig onderhoud gepraat, ook over het verkeer, de vervuiling, buitenlanders... Kortom, alles wat met hun woon- en leefsituatie te maken had, werd op bewonersvergaderingen besproken, en er werd ook gekeken naar gezamenlijke oplossingen. Zonder de opbouwwerkster hadden de bewoners niet het middel gehad om hen de weg te wijzen en te ondersteunen in de strijd tegen verpaupering en verkrotting van hun woningen.

Doordat de eigenaar niet reageerde op de aanschrijvingen en dagvaardingen om het achterstallig onderhoud te verhelpen, had de gemeente een reden, wanbeheer, om de erfpacht op te zeggen.

Nu, december 1983, worden door de bewonerskommissie plannen gemaakt voor renovatie, samen met de Woningbouwvereniging en Volkshuisvesting. Natuurlijk is de commissie er pas aan begonnen, nadat de opbouwwerkster een scholing rond renovatie had opgezet!

Deze bewonerskommissie bestaat uit bewoners, die al jaren wonen in 'hun' buurtje en merendeels laag geschoold zijn. Voor hen is het geen gewoonte om voor hun rechten op te komen, dat hebben ze nooit geleerd. Dankzij de stimulans en steun van de opbouwwerkster, kunnen ze dat nu wel.

*St. Wijkopbouw Amsterdam, Pr.
Hendriklaan 52, 1075 BE Amsterdam,
tel. 020-765351.*

is een mededelingenblad voor het opbouwwerk.

M.O. verschijnt tenminste acht maal per jaar: zes gewone en 2 à 4 themanummers. Een abonnement kost S 26,50. Bij méér-abonnementen reductie op aanvraag. Losse nrs. S 3,75, themanrs. S 4,50, excl. porto.

Prins Mauritslaan 26

2582 SA Den Haag

070-521354
070-521354

Samenstelling: Greet Hettinga, Charlotte Krop

Wil van de Leur, Maartem Snel

HSA001000018
De
Tijdschriften M.O.